

# Norsk Lovtidende.

Udgiven efter offentlig Foranstaltning

ifølge Lov af 1<sup>te</sup> April 1876.

N<sup>o</sup>. 15.

Udgivet 27de April.

1899.

## Regler og Tarter

27 Marts.

for oprettendes Forhryngs-, Fæste- og Engagementskontorer i Flekkefjord,

vedtagne af Flekkefjord Kommuneslyre i Møde den 27de Marts 1899.

1. Forhryngs-, Fæste- og Engagementsvirksomhed maa ikke drives sammen med Udsalg eller Udsjæntning af berusende Drikke.

2. Forhryngs-, Fæste- og Engagementskontor kan beregne saadan Godtgjorelse:

a) For Forhryng af Sjøfolk for hvert Mandstabs Kr. 3,00, hvoraf Kr. 2,00 betales af Forhryeren (Skipper, Næderi) og Kr. 1,00 af Mandstaberne.

b) For Fæstning af Tjenestefolk og for at skaffe Plads for Arbeidere, Haandværkere, Kontor- og Bntilfolk o. l.

1. Indskrivning:

Alf Tjenesteføgende . . . . . Kr. 0,25

Husbond . . . . . = 0,75

2. For Fæste eller Ansættelse af Tjenesteføgende = 1,00

Alf Husbond . . . . . = 2,00

## Lov

19 April.  
No. 1.

om Bygningsbæsenet i Bergen.

Vi Oscar, af Guds Naade Konge til Norge og Sverige, de Gothers og Venders,

Gjøre bitterligt: At Os er bleven forelagt Ibet nu forsamlede ordentlige Storthings Beslutning af 21de Marts dette Aar, faalydende:

19 April.

## Kapitel 1.

## Om Bygningsmyndighederne.

§ 1. Der skal i Bergen være en Bygningskommission, en Reguleringskommission, en Stadskonduktør, en eller flere Bygningsinspektører samt, naar Kommuneestyret saa bestemmer, en Opmaalingsschef.

Kommissionerne er beslutningsdygtige, selv om i Bygningskommissionen 3, i Reguleringskommissionen 4 Medlemmer er fraværende. I Tilfælde af Stemmelighed gjør i begge Kommissioner Formandens eller, hvis han ikke er tilstede, en paa Forhaand valgt Opmands Stemme Udslaget.

I Kommissionernes Møder føres en af Overøvrigheden autoriseret Forhandlingsprotokol, der underskrives af de i Mødet deltagende Medlemmer.

§ 2. Bygningskommissionen bestaar af Politimesteren, Stadskonduktøren som Sekretær, Stadsingeniøren (Branddirektøren), Stadsfysikus samt af 4 af Kommuneestyret efter Indstilling af Magistrat og Formandskab for 4 Aar ad Gangen valgte bygningsskyndige Medlemmer. Kommissionen vælger selv aarlig sin Formand. Kommunevalgt Medlem pligter ikke at modtage Gjenvalg til Formandsstillingen for det nærmest paafølgende Aar.

Under Bygningskommissionen henhører alt, hvad der angaar Udførelsen af Byggearbejder. Den træffer Afgjørelser og giver de fornødne Bestemmelser i alle Tilfælde, hvor dette i nærværende Lov eller ifølge de i Genhold til samme gjældende Forskrifter er henlagt under Bygningskommissionen. Bygningskommissionen skal særlig have sin Opmerksomhed henvendt paa, at de Tjenestemænd, til hvem Udbøvelsen af Bygningskontrollen er henlagt, til enhver Tid paafer Overholdelsen af de gjældende Bestemmelser om Byggearbejder, saavel som paa, at der søges udfærdiget yderligere Forskrifter desangaaende, naar og forsaavidt dette maatte findes paa krævet, gennem Tillægsbestemmelse til nærværende Lov — jfr. § 99.

§ 3. Reguleringskommissionen bestaar af et Medlem af Magistraten, Stadskonduktøren som Sekretær samt af Politimesteren, Stadsingeniøren (Branddirektøren), Stadsfysikus og indtil 6 af Kommuneestyret inden dets Midte for 3 Aar ad Gangen valgte Medlemmer, af hvilke mindst 2 skal være Medlemmer af Formandskabet. Kommissionen vælger selv aarlig sin Formand. Kommunevalgt Medlem pligter ikke at modtage Gjenvalg til Formandsstillingen for det nærmest paafølgende Aar.

Reguleringskommissionen har at drage Omsorg for alt, hvad der vedkommer Reguleringen og dens Gjennemførelse saavel som for Gadernes Nivellering.

Spørgsmaal angaaende offentlige Gaders, Veies og Pladses

Anlæg, Udvidelse eller Forandring samt angaaende Afslæggelse af 19 April. ubebyggelige Rum, hvor saadanne findes fornødne, tilkommer det derfor Reguleringskommissionen at udtale sig om, forinden de beslattes satte i Værk.

§ 4. Stadsfonduktør, Bygningsinspektører og i Tilfælde Opmaalingschef antages og afskediges af Magistrat og Formandskab, for Stadsfonduktørens og Opmaalingschefens Vedkommende med Overørighedens Approbation, — efterat Erklæring er indhentet fra Bygnings- og Reguleringskommissionerne. Paa samme Maade fastsættes Instruxer og Reglementer angaaende disse Tjenestemænds Virksomhed.

Det paaligger Stadsfonduktøren — foruden at være Kommissionernes Sekretær og Forretningsfører — som Leder af Bygningskontrollen at paase i Forbindelse med Bygningsinspektørerne, at saavel Lovgivningens Bestemmelser om Byggearbejder som gjældende Reguleringsplaner eller særskilte Bestemmelser af Regulerings- og Bygningskommissionerne nøiagtig besørges af de byggende, at der ved Byggeforetagender anvendes forsvarlige Konstruktioner og Materialer, samt at Arbeidet udføres forsvarlig og overensstemmende saavel med den approberede Byggeanmeldelse (Bygningsforretning) som med de Bestemmelser, der særlig maatte gives under Arbeidets Udførelse.

Saa længe der ikke er ansat nogen egen Chef for Opmaalingsvæsenet, paaligger det tillige Stadsfonduktøren som Opmaalingschef at udføre alle Opmaalinger, Kartforretninger og Matrikelnummereringer, at forberede Eiendomsdelinger samt at holde Byens Generalkart over Reguleringer à jour gennem Indtegning saavel af nye eller forandrede Reguleringer som af enhver ny eller væsentlig forandret Bebyggelse, ligesom han har at besørge Gadeudstikninger og at udarbejde Udkast til Reguleringer, — alt overensstemmende med de derfor gjældende Reglementer og Instruxbestemmelser.

Naar der er ansat særskilt Opmaalingschef, paaligger det denne at udføre Opmaalinger og Kartforretninger m. v. samt at bistaa Stadsfonduktøren ved Reguleringsvæsenet.

Bygningsinspektørerne er Stadsfonduktørens Assisterer ved Bygningskontrollen og Reguleringsvæsenet.

§ 5. Den, som er misfornøiet med Bygningsinspektørens Afgjørelse, kan forelægge Sagen for Stadsfonduktøren. Dennes og i Tilfælde Opmaalingschefens Afgjørelse kan paaanføres til Bygningskommissionen eller, i Tilfælde Spørgsmaalet henhører under Reguleringskommissionen, til denne.

Bygnings- og Reguleringskommissionernes lovmedholdelig fattede Beslutninger kan, medmindre anderledes i Lovgivningen er bestemt, alene ophæves eller forandres af vedkommende Regjerings-

19 April. departement eller i fornødent Fald af Kongen, efterat Magistratens og Formandskabets Erklæringer er indhentede.

Klager over formentlig Forurettelse ved lovstridige Beslutninger af Bygnings- eller Reguleringskommissionen forfølges efter de for private Politifager gjældende Regler.

§ 6. Uden Bewilgning eller efterfølgende Samtykke af vedkommende kommunale Myndighed kan der ikke ved Regulerings- eller Bygningskommissionens Beslutninger påføres Kommunen nogen Udgift, forsaavidt saadan ikke maatte være lovbestemt. Heller ikke kan uden saadant Samtykke gennem Kommissionernes Afgjørelser offentlig Grund afstaaes, mageskiftes eller erhverves eller Forbindteligheder pådrages Kommunen eller den tilhørende Grund eller Bygning.

## Kapitel 2.

Om Regulering, Grundafstaaelse, Expropriation samt om Opmaaling af Tomter og Grunde m. v.

§ 7. Reguleringskommissionen bør efterhaanden i betimelig Tid foranledige udarbejdet Udkaft til Reguleringsplaner med tilhørende Gadenivellement for alle ikke tidligere regulerede Dele af Byens Territorium, forsaavidt Kommissionen finder disse stikfede for bymæssig Bebyggelse — jfr. § 97. Det samme gjælder Strøg, for hvis bymæssige Bebyggelse der hidtil maatte foreligge alene foreløbige Reguleringsbestemmelser.

For allerede regulerede Strøg skal, hvor Reguleringskommissionen finder det påkrævet, at Gaderetningen forandres, at Kvarterer fløves, eller nye Gader anlægges, eller undtagelsesvis tidligere Gader ophæves, af Kommissionen foranlediges udarbejdet Plan til Forandring af Reguleringen.

Særlig skal, naar en Del af et reguleret Strøg er afbrændt, eller de omgivende Forhold væsentlig ændres gennem Ophævelse eller Forandring af de for visse Strækninger i Bergen gjældende Byggeforbud, gennem større Udhyldninger af Sjøgrund eller lignende, Reguleringskommissionen uden Ophold tage under Overveelse, hvorvidt der bør foretages nogen Forandring i Reguleringsplanen ogsaa for allerede regulerede Bydele.

Regulering af de Bygrænsen nærmest tilstødende Dele af Landdistriktet, naar saadan ansees påkrævet, saavel som Forskrifter om Udredelsen af de af saadan Regulering flydende Udgifter bestemmes af Kongen, efterat Landdistriktets og Byens Kommuneskyrer samt vedkommende Grundeiere har udtalt sig om Sagen — jfr. § 43, 2den Passus.

§ 8. Udkaft til Reguleringsplaner, der som Regel udarbejdes af Stadsfondtoren og udføres i mindst  $\frac{1}{1000}$  Maalestok, forelægges, ledsagede af fornøden Beskrivelse og Angivelse af Gadernes

Stigningsforhold, først for Reguleringskommissionen. Efterat denne 19 April har behandlet Sagen, udlægges Udkastet i indtil 14 Dage paa Stadskonduktørens Kontor til Eftersyn for vedkommende Grundeiere, hvilke enten gennem særskilt Underretning eller ved Bekjendtgørelse i mindst to berengste Dagblade varles om Udlæggelsen med Opfordring til inden en i Underretningen eller Bekjendtgørelsen fastsat Frist at indkomme til Kommissionen med sine skriftlige Indsigelser, saafremt de er misfornioiede med Reguleringsudkastet.

Fremkommer saadan Indsigelse, foretages Sagen paany i Kommissionen, hvorefter dennes endelige Beslutning oversendes Kommunestyret til Behandling.

Bisfalder dette Reguleringsplanen i det væsentlige, som den er indstillet, bliver den at undergive Kongens Stadsfæstelse.

Finder Kommunestyret derimod Grund til at gjøre væsentlige Afvigelser fra Reguleringskommissionens Indstilling, bliver Sagen, inden den videre fremmes fra Kommunestyret, at tilbagesende Reguleringskommissionen til Erklæring.

Paa samme Maade forholdes, naar der maatte findes Grund til at gjøre nogen væsentlig Forandring i Reguleringsplanen, hvorefter mindre væsentlige Forandringer samt Reguleringer af enkelte Gader og lignende udenfor gjældende Reguleringsplan kan beslattes af Kommunestyret uden Kongelig Stadsfæstelse.

Endelig afgjorte Reguleringer bliver enten offentlig at kundgjøre eller direkte at meddele vedkommende Grundeiere. Derhos bliver de at tinglyse til Anførsel paa de paagjældende Eiendommers Folium i Panteregistret.

Fra Reguleringskommissionens første Vedtagelse af en Reguleringsplan er denne foreløbig forbindende for vedkommende Grundeiere. Om den endelig istandbragte Regulering afviger fra den foreløbige, medfører dette intet Erstatningsansvar for Kommunen ligeoverfor Grundeiere eller andre Vedkommende med Hensyn til allerede udførte Byggeforetagender eller andre Forføininger, iverksatte i Henhold til Reguleringskommissionens foreløbige Beslutninger, selv om Forandring i disse bevirker, at hine maa omgjøres eller ændres.

§ 9. Ved Reguleringsplaners Udarbeidelse skal — under Jagttagelse af de efterfølgende særskilte Forfrister — fortrinsovis have for Die, at Gader og Passager, offentlige Pladse, Raier og i Tilfælde ubebyggelige Rum anlægges med tilbørligt Hensyn til Trafikens og Sikkerhedens Fordringer saavelsom til de sanitære og æstetiske Forhold ved Bebyggelsen.

De originale Karter, hvorpaa den vedtagne Reguleringsplan findes indtegnet, opbevares ved Magistratens Arkiv, en bekræftet Gjenpart af samme indsendes til vedkommende Regjeringsdepartement for at forbares i Rigsarkivet, en anden bekræftet Gjenpart

19 April. skal bero ved Stadsfondtorens (Opmaalingschefens) Kontor, hvor den skal være tilgængelig til Estersyn. Efter denne Gjenpart ajourføres uden Ophold Reguleringskommissionens (Magistratens) og Stadsfondtorens eget Exemplar af Byens Generalkart over Reguleringer — jfr. § 4, 3die Pasfus.

§ 10. Foruden de i de foregaaende Paragrafer omhandlede Nyreguleringer og Omreguleringer paaligger og tilkommer det Reguleringskommissionen til enhver Tid, under Behandling af de enkelte Byggeforetager eller iøvrigt ved forekommende særskilt Foranledning, at drage Omsorg for, at gjældende Reguleringer bliver gennemførte, Gadelinier rettede samt Gader og Paskager i fornødent Fald udvidede eller deres Stigningsforhold forbedrede. Forsaavidt herved vil forvoldes Udgift for Kommunen eller Disposition over offentlig Grund, forholdes overensstemmende med Forskriften i § 6.

§ 11. Længs reguleret Gadelinie maa ingen Forandring i Bygningers Grundvold og ingen Hovedreparation (jfr. § 80) foregaa, og heller ikke ny Bygning af nogen Slags opføres, medmindre gjældende Regulering noie besølges. Det samme gjælder Hovedreparation af de Dele af en Bygning, som springer frem forbi Gadelinien, naar Væggene i samme over Grundmuren helt eller delvis nedtages, eller naar Hjørne ombygges, hvor der skal gøres Hjørnebræk.

Nybyg eller Gjenopførelse af Bygning i Strøg, hvis Regulering er under Behandling, maa ikke finde Sted, før der er truffet Bestemmelse om Reguleringen. Grundeier eller Bygherre pligter derfor at udsætte Iverskættelsen af ethvert Byggearbejde, angaaende hvilket Reguleringskommissionen har at udtale sig, indtil Spørgsmaalet er endelig afgjort.

Denne Afgjørelse kan af vedkommende Grundeier eller Bygherre kræves afgiven som Regel inden 4 Maanedes fra Reguleringskommissionens første Vedtagelse af Reguleringsplanen (jfr. § 8, sidste Pasfus).

§ 12. Intet Kvartal for sammenhængende bymæssig Bebyggelse bør i Regelen indtage større Fladeindhold end 4 000 m.<sup>2</sup> Heller ikke bør i Almindelighed nogen af Kvartalets Sider være længere end 100 m.

Byggekvarterne adskilles ved saavidt muligt rette Gader med saa gode Stigningsforhold som efter Omstændighederne opnaaeligt.

Gaderne bør saavidt muligt være aabne i begge Endes og for nye Gaders Vedkommende i Almindelighed gives en Bredde af mindst 15 m. Dog kan Kommunestyret — efter derom at have indhentet Reguleringskommissionens Udtalelse — ogsaa for disse ned sætte Gadebredden til 12,50 m. Til denne Bredde bør ældre

Hovedgader efterhaanden søges udvidede. Med Kongens Samtykke 19 April. kan nye Gader undtagelsesvis gives en Bredde af 20 m.

Gadebredden maales mellem Livet af Husenes Bæge over Soffelen. Denne maa i Gader med under 12,50 m.s Bredde ikke springe mere end 0,05 m. frem forbi Gadelinien og ellers ikke mere end 0,15 m. forbi denne.

Smalere Gader eller Passager maa kun undtagelsesvis anlægges fra nyt af i Tilfælde, hvor en paatrævet Forbedring af Bebyggelses- og Færselforholdene ellers ikke antages at ville kunne opnaaes i nogen nær Fremtid uden uforholdsmæssige Opofrelser for Kommunen. Kommunestyrets, af Reguleringskommissionen behandlede Beslutning angaaende Anlæg af Gader med saadan indskrænket Bredde maa for at opnaa Gylbigheid stadfæstes af Kongen. Ældre Gader, Almenninger, Pladse osv., som har større Bredde, maa ikke indskrænkes uden særskilt, af Kongen stadfæstet Kommunestyresbeslutning.

Overalt, hvor Velighed dertil gives, bør de hidtil værende Smug, Smit, Sjøgaarde og andre smale offentlige Passager søges passende udvidede eller i Tilfælde ophævede.

Reguleringskommissionen kan paa Tomter og Bygninger lade anbringe faste Merker for offentlige Gaders og Pladses Retning og Nivellément — jfr. § 30, 2den Passus.

§ 13. Naar der agtes anlagt private Gader, Pladse, Passager eller lignende, maa de fornødne Planer med Længde- og Tverprofiler i 2 Exemplarer paa Forhaand indsendes til Reguleringskommissionens Approbation. Medmindre Reguleringskommissionen anderledes bestemmer, skal private Gaders og Passagers Bredde mellem Byggelinierne være den samme som for nyregulerede offentlige Gader bestemt.

Ingen Tomt maa bebygges, medmindre der til samme fører Gade, Vej eller anden Afgang, der er godkendt af Reguleringskommissionen.

Private Passager bliver for saavidt at regne for offentlige Gader, som de ikke maa spærres eller belejres saaledes, at Politiets eller Brandvæsenets Adkomst til nogen Tid hindres eller besværliggøres.

§ 14. Til reguleret Gade eller Plads skal Bebyggelsen foregaa saaledes, at Bygningsgaderne lægges i Gadelinien. Reguleringskommissionen kan dog paa Andragende bevilge Afvigelse herfra — i Retning af Inddragning parallel med Gadelinien, efterat Bygningskommissionen derom har afgivet Erklæring.

Hvor Reguleringskommissionens Paabud om Gadeliniers Befølgelse maatte nødvendiggjøre Bebyggelsens Fremdragning over offentlig Grund, kan den byggende forlange Grundens Verdi bestemt ved Ekjon. Omkostningerne ved dette bæres af den Byggende.

19 April. Naar der opføres Bygninger ved offentlige Veie eller ved private Veie, som er aabnede for offentlig Færdsel, har Reguleringskommissionen at bestemme, i hvilken Retning i Forhold til disse samt hvor nær Bei og Naboeiendom Bygningen maa opføres.

Ved Opførelse af Bygninger i Strog, som ikke er reguleret, eller som Reguleringskommissionen anser for uskiftet til bymæssig Bebyggelse, har den byggende ligeledes at rette sig efter Reguleringskommissionens Bestemmelse med Hensyn til Bygningens Beliggenhed, Afstand fra Gade, Bei eller Naboeiendom m. v.

§ 15. Reguleringskommissionen kan — ogsaa uden Andragende derom — med Kommunestyrets Samtykke for Gader og Pladse i deres Helhed eller for afsluttede Dele af samme bestemme, at Bygninger ikke bliver at opføre lige til Gadelinien, men alene til en indenfor samme dragen, med denne parallel Byggelinie.

Medmindre alle vedkommende Grundeiere samtykker i større Afstand, maa dog saadan inddragen Byggelinie ikke paa nogen af Gadens (Pladsens) Sider lægges længere fra Gadelinien end 5 m., forsaavidt ikke Reguleringen gjælder villamæssig Bebyggelse, i hvilket Tilfælde Reguleringskommissionen kan paabyde Inddragning af Vinien for Facadernes Liv indtil 10 m.s Afstand fra Gadelinien.

Til villamæssig Bebyggelse kan af Reguleringskommissionen, med Kommunestyrets Samtykke, reguleres den til Gader og Pladse i deres Helhed eller til afsluttede Dele af samme stødende Grund.

Ved villamæssig Bebyggelse skal de enkelte Eiendomme som Regel ikke bebygges sammenhængende, ligesom der af Bygningskommissionen kan indrømmes Afvigelser fra de almindelige Regler om Byggemateriale, Høide, Udstyr m. v. — jfr. § 55. Herom gives de nærmere Regler i Tillægsbestemmelse til nærværende Lov — jfr. § 99.

Indtil saadanne Regler er givne, afgjøres det i Tvisttilfælde af vedkommende Regjeringsdepartement, efter indhentet Erklæring fra Bygnings- og Reguleringskommissionerne samt Magistrat og Formandskab, hvad der skal forstaaes ved eller henregnes under villamæssig Bebyggelse.

Er samtlige Grundeiere i et Kvartal enige om at begjære dette udlagt til villamæssig Bebyggelse eller om at forlange bestemt en inddragen Byggelinie, eller er samtlige Eiere af Tomter til samme Gade inden et Kvartal enige om at forlange bestemt en inddragen Byggelinie, bør, naar alt Krav paa Erstatning frasafdes, Begjæringen som Regel tages tilfulge.

Vige med en saadan Begjæring ansees det, naar en Grundeier ligeoverfor en anden har forpligtet sig til saadan Byggemaade.

Engang afgiven Bestemmelse om villamæssig Regulering eller om inddragen Byggelinie kan alene ophæves af Kommunestyret,

efterat Reguleringskommissionen har udtalt sig, og samtlige Grundeiere, som har bebygget sine Eiendomme overensstemmende med Reguleringen eller Bestemmelsen, deri samtykker. 19 April.

Hvor der er besluttet villamæssig Bebyggelse eller Bebyggelse efter en fastsat Byggelinie, kan Reguleringskommissionen efter indhentet Erklæring fra Bygningskommissionen bestemme, i hvilket Høideforhold Grunden skal staa til de tilstødende Gader, forinden Bebyggelse finder Sted.

Hvor det for at hindre, at en Udsigt skal blive borttaget eller bestaaet eller af andre Grunde findes ønskeligt, skal Reguleringskommissionen med Kommuneskyrets Samtykke være berettiget til at paahbyde, at en Eiendom enten skal forblive ubebygget, eller at der paa samme ikke skal opføres Bygning i saadan Høide, som ellers efter denne Lov tilladt. Denne Bestemmelse gælder, hvad enten vedkommende Eiendom tidligere er bebygget eller ikke. Grundeieren tilkommer dog i saadanne Tilfælde altid Erstatning af Bykassen efter Overenskomst eller Tægt.

§ 16. Uanset om Gaden eller Pladsen endnu ikke er udlagt til almindelig Afbenyttelse, er Reguleringen lige forbindende for alle Vedkommende, saavel Grundeiere som Byggende.

Udlæggelse og Dparbejdelse af Gader, Veie, Pladse og Passager eller Afslæggelse af ubebyggelige Rum finder Sted til den Tid og i det Omfang, som Kommuneskyret bestemmer — jfr. Kap. 3.

Mod Tomt, der bliver udlagt til delvis Udvidelse af Gade, maa paa tilstødende Naboeiendom ingen Dør eller Lyssaabning anbringes i mindre Afstand fra denne end 1,25 m. uden Formandskabets Samtykke.

§ 17. Til besluttet Anlæg af nye eller til Udvidelse af ældre offentlige Gader, Pladse, Veie, Passager eller Kaier eller til Afslæggelse af ubebyggelige Rum er Grundeier pligtig at afstaa den fornødne ubebyggede Grund — herunder indbefattet saavel Sjøgrund som Grund, alene bebygget med Skur, Brygge eller Bolværk — mod Erstatning af Kommunen efter Overenskomst eller efter lovligt Skjøn, paa hvilket §§ 1—4 i Lov af 10de Mai 1860 om Rettergangsmaaden i Sager angaaende tvungen Afstaaelse af Grund faar Anvendelse.

Ligeledes er han — til Gjennemførelse af saadan besluttet Regulering — pligtig at afstaa bebygget Grund mod Erstatning efter de i forrige Led angivne Regler, naar der om Expropriationen paa Forhaand er fattet særskilt Beslutning af Kommuneskyret, og der paa vedkommende Reguleringsbeslutning er meddelt Kongelig Approbation. Ogsaa over bebygget Grund skal der, selv hvor besluttet Regulering ikke foreligger, i Henhold til Beslutning af Formandskabet være Udgang for Kommunen til at afholde Forsøgs-expropriation.

19 April.

Forsøgstakt er ikke bindende for Grundeieren, medmindre Kommuneskiftets Bestemmelse om Grundens Erhvervelse er fattet med tilbørlig Hurtighed og senest inden 6 Maaneder efter den endelige Takt.

Naar et afbrændt Strog skal reguleres, er Grundeieren tilpligtig at afstaa til Kommunen den Grund, som behøves til Byggetomternes indbyrdes Regulering, mod Erstatning i Penge efter Overenskomst eller Takt, medmindre der anvises ham ligesaa god og beleilig Tomt i samme Kvartal eller ved den nærmeste Side af Nabobartalet. Tvist, om den anviste Tomt er lige god eller beleilig, afgjøres ved Skjøn. Gjenstaaende Rjældere, Mure eller andre Ruiner er ikke til Hinder for Grundens Expropriation paa samme Maade som for ubebygget Grund bestemt; dog bliver deres Værdi at medtage i Tarten, saafremt ikke Eieren foretrækker at bortføre dem inden en passende Frist.

Ogsaa udenfor det i foregaaende Paragraf nævnte Tilfælde er Grundeieren pligtig, naar et Strog skal reguleres, at afstaa til Kommunen mod Erstatning efter Overenskomst eller Takt den ubebyggede Grund, som behøves til Tomternes indbyrdes Regulering, forsaavidt dette kan ske, uden at Eieren berettigede Interesse af at beholde Eiendommen ubestaaet derved krænktes, hvilket i Tvisttilfælde afgjøres ved Skjøn.

Foruden i de ovennævnte Tilfælde kan saave Grund som Bygning, der af Sundhedskommissionen erklæres for sundhedsfarlig for Eiendommens eller Nabolagets Beboere, af Kommuneskiftet med Kongelig Stadfæstelse beslattes exproprieret, efterat Sagen paa Forhaand har været forelagt Sundheds- og Reguleringskommissionerne.

§ 18. Expropriationer til Anlæg af nye eller til Rettelse og Udvidelse af ældre offentlige Gader, Pladse, Raier og Passager eller til Afslæggelse af ubebyggelige Rum iværksættes efterhaanden og i den Udstrækning, som vedkommende kommunale Myndigheder bestemmer. Expropriation af Gadegrund medfører ikke Forpligtelse for Kommunen til strax at anlægge eller oparbejde Gaden.

Grundeier, som derom har fremsat Begjæring inden et Aar, efterat Reguleringsbeslutningen er ham meddelt eller bleven offentlig bekendtgjort, kan dog forlange, at Kommunen strax skal indløse den til offentlig Udlæggelse bestemte ubebyggede Grund, naar det ved Skjøn afgjøres, enten at den Grund, han beholder tilbage efter Udlæggelsen, i sin Helhed bliver utjenlig til Bebyggelse, eller at hans Eiendom formedelt den af Reguleringen medførte Indstrækning i Afgangen til Bebyggelse ikke længer kan anses stillet til at bebygges paa en efter Grundens Størrelse, Beliggenhed og øvrige Bestaenhed eller Forhold regningspåvarende Maade. Ved Afgjørelsen heraf bliver at tage i Betragtning, at der efter Bestemmelsen i § 13 dog ikke vilde være Udgang til at bebygge

Tomten, medmindre der til samme fører Gade, Bei eller anden 19 April. Udgang, der er godkendt af Reguleringskommissionen.

Naar en Eiendom paa Grund af særlige Omstændigheder skønnes som Følge af en i Medhold af § 15, 1ste, 2den eller 3die Plassus truffen Bestemmelse at ville blive odelagt som Byggetomt paa saadan Maade som ovenfor anført, skal Grundeieren ligeledes inden den fastsatte Frist kunne kræve Erstatning af Kommunen efter Taxt, selv om ikke nogen Del af hans Grund ved Reguleringen er bestemt til at udlægges til Gade eller offentlig Plads. Ved Afgjørelsen heraf bliver navnlig at tage i Betragtning, hvorvidt den paabudte Byggemaade efter Eiendommens Beliggenhed og under Hensyn til Bestemmelsen i § 81 maa betragtes som usedvanlig.

Naar en Grundeier ved en i Medhold af foranstaaende 2den Plassus afholdt Skjønnsforretning eller ved en i Anledning af Reguleringens Iversættelse afholdt Expropriationsforretning paaaar Erstatning af Kommunen paa Grund af, at hans Eiendom ved Regulering eller ved en i Henhold til § 15, 1ste, 2den eller 3die Plassus truffen Bestemmelse er bleven utjenlig til en regningsvarende Bebyggelse, og dette ved Skjønnet godtgøres at være Tilfældet, er Kommunen berettiget til at indløse Eiendommen i sin Helhed efter Taxt. Foraaavdt en saadan Paaand som ovenfor anført alene fremsættes med Hensyn til et ved Regulering en Eiendom frafsilt Grundstykke, er Kommunen under samme Betingelse berettiget til at indløse dette.

Ved Afgjørelsen af Spørmaalet, om en Grund ved Regulering eller ved en i Henhold til § 15, 1ste, 2den eller 3die Plassus truffen Bestemmelse er bleven ubebyggelig eller utjenlig til en regningsvarende Bebyggelse, skal der intet Hensyn tages til de forandrede Eiendomsforhold, der er en Følge af Deling af Grund, naar denne først har fundet Sted, efterat vedkommende Regulering eller Bestemmelse er vedtagen af Reguleringskommissionen. Derimod skal det paa den anden Side tages i Betragtning ved Skjønnet, om Grundeieren kan udnytte den efter Reguleringen gjenvarende Grund i Forbindelse med tilstødende ham tilhørende Grund, selv om denne ligger under andet Matrikul-Nummer.

§ 19. I ethvert Tilfælde, hvor Grundeieren tilkommer Erstatning for Afgivelse af Grund til Udvidelse eller Rettelse af ældre Gade, bliver ved Taxten at tage Hensyn til den Nytte, som han vil have af Reguleringen.

Som Følge heraf kan Erstatning for Afstaaelse endog ganske bortfalde, naar Nytten skønnes at opveie det afstaaedes Verdi.

Kommunen bærer, hvor ei Loven anderledes bestemmer eller ikke anden Aftale er truffet, Omkostningerne ved Afholdelsen af de i denne Lov omhandlede Skjøn- og Taxtforretninger. Ved Overskjøn bestemmer Retten, hvem Omkostningerne skal falde til Last.

19 April. Dog skal Kommunen i alle Tilfælde udrede Omkostningerne ved Overfjon angaaende Expropriation af bebygget Grund.

§ 20. Naar ny Gade, Plads, Kai eller Passage anlægges af Kommunen, skal Eierne af de tilstødende Grunde erstatte denne dens hele Udlæg ved Erhvervelsen af den til Gaden, Pladsen, Kaien eller Passagen fornødne Grund, saa langt Kvartalet strækker sig, dog kun indtil en Gadebredde af 15 m. eller — hvor undtagelsesvis med Kongelig Approbation Gade er anlagt med større Bredde — indtil 20 m.s Gadebredde, jfr. dog 3die Passus.

Ved Gadekryds tilsvares desuden ved hver Hjørnetomt Udlægget for en Fjerdedel af den Gadegrund, som ikke ligger langs med Kvartalernes Side, saavel som i sin Hælfed for Grunden til Hjørnebrækket ved samme, om Kommunen derfor har gjort Udlæg.

Er der kun paa den ene Side af en Gade, Plads eller Passage privat Byggegrund, herunder indbefattet bebyggelig Sjøgrund, bliver Refusionsbeløbet at udrede saaledes, at Grundeierne erstatte Kostendet af den til deres Eiendomme stødende Halvpart af Gade- grunden.

Refusionsbeløbet fordeles paa Grundeierne efter hver Grundts Længde til Gaden, Pladsen eller Passagen. Foraauidt Kommunens Udlæg er steet i Henhold til Overenskomst og ikke ifølge Ekspropriationstakt, kan Grundeierne, om de finder Betalingen for høi, kræve denne fastsat ved Skjon.

Ved Anlæg af ny Gade, Plads, Kai eller Passage over bebygget Grund skal Eierne af de til Anlægget stødende Grunde tilbagebetale Kommunen det Beløb af dens Udlæg, hvormed saadant Anlæg ved Skjon — optaget paa Kommunens Bekostning — antages at have forøget de tilstødende Eiendommers Værd. Skjonnet bestemmer ogsaa Erstatningens Fordeling mellem Grundeierne. Overstiger det samlede Skjonsbeløb Kommunens hele Udlæg, fradrages i Refusionsbeløbet en forholdsmæssig Anpart, beregnet efter hver Grundts Længde til Gaden, Pladsen, Kaien eller Passagen.

Grundeier, som paa det Tidspunkt, da Gaden, Pladsen, Kaien eller Passagen udlægges, har bebygget eller bebygger sin Tomt med Bygning, der har Vindus- eller Døraabning mod, Indkjørsel eller Indgang fra den nyanlagte Gade, Plads eller Passage, skal straks erlægge sin Andel af Refusionen. Andre Grundeiere pligter først at erlægge Refusionen, naar de strider til at opføre saadan Bygning.

Foranstaaende Bestemmelser skal ikke være til Hindrer for, at Kommuneskjet lader Kommunen i det hele eller for nogen Del endelig bære Udgifterne ved Erhvervelsen af Grund til Anlæg af offentlige Gader, Pladse, Kaier og Passager, hvor dertil af Hensyn til Færjselen eller af andre Grunde findes Foie.

De Beløb, som ifølge ovenstaaende Bestemmelse bliver at tilsvare Kommunen, skal erlægges inden 3 Maaneder, efterat Opgave over deres Størrelse er Vedkommende meddelt, eller, saafremt denne

ønsker Genstand, og Beløbet for en Bygnings- eller Grundeier i 19 April. alt udgjør mindst Kr. 200,00, i høist 10 aarlige Terminer, med at der svares 5 pCt. i aarlig Rente af det til enhver Tid gjenstaaende Beløb.

Beløbene kan inddrives ved Udpantning og nyder samme Fortrinshet og Pantesikkerhed, som der tilkommer paa fast Eiendom hvilende kommunale Skatter. Den prioriterede Panteret tabes dog for den Del af Beløbene, for hvilken der ikke er søgt Udpantning inden et halvt Aar fra Forsaldsdag. Er ikke Opgave over det pligtige Refusionsbeløb afgivet inden 3 Aar, efterat det kan kræves, eller er — hvor endeligt Opgjør herover paa Grund af Omstændigheder, som er Kommunens Myndigheder eller Funktionærer utilregnelige, ikke endda kan finde Sted — foreløbig Anmeldelse herom ikke afgivet inden denne Tid, bortfalder Kommunens Ret til Refusion.

Naar der paadrages Kommunen Udlæg til Erhvervelse af private Veie, Gader, Pladse, Kaier eller Paskager, som er medtagne ved Reguleringen af offentlige saadanne, gjælder med Hensyn hertil de ovenfor i denne Paragraf for Anlæg af offentlige Gader m. v. givne Bestemmelser.

§ 21. Ved Afhændelse af Tomt eller Grund indenfor Byterritoriet — Brug og Husmandspladse under Sandvigens tidligere Hovedgaard udenfor den bymæssige Bebyggelse dog herfra undtagne — skal den afhændede Grund paa Kontrahenternes Betøftning af Stadskonduktøren (Opmaalingschefen) opmaales og derover udstedes Kart (Maalebrev), forsaavidt ikke dette forhen er skeet.

Naar en Tomt eller Grund udstyffes, skal hver Del af Stadskonduktøren (Opmaalingschefen) forsynes med Nummer, som antegnes i Kartforretningen og indføres i Byens Matriful.

Intet Hjemmelsbrev paa Tomt eller Grund, der ifølge det foregaaende skal kartlægges, maa tinglyses, medmindre Maalebrevet eller Gjenpart af samme medfølger. Herfra kan dog Øvrigheden, efter Anbefaling af Magistrat og Formandskab, indrømme Fritagelse ved Afhændelsen af større Eiendomme, saalænge ikke nogen Udstyffning til Bebyggelse foregaar.

Enhvert Kart (Maalebrev) bør have indtegnet Nordlinje. Kartet bør vise Gladeindholdet og ikke alene enhver Sides Længde, men ogsaa enhver fornøden Konstruktionslinje i Metermaal, saa at Tomtens eller Grundens Figur efter de optagne og paafrebne Maal med Sikkerhed igjen kan konstrueres i hvilken som helst Maalestof.

Kartet bør tillige fremstille noget af de tilstødende Grunde, Gader, Pladse eller Paskager samt af det ubebyggelige Rum eller den indbragne Byggelinje, saafremt der for betreffende Grundes Vedkommende foreligger Bestemmelse om saadanne. Kartet skal ligeledes vise Grundeierens Navn og Eiendommens Matrifulnummer. I Regelen bør Kartterne udføres i  $1/200$  af den virkelige Størrelse. Forsaavidt de ikke i denne Maalestof kan indtages i de dertil ind-

19 April. rettede Protokoller, kan en mindre Maalestof anvendes.

Stadskonduktøren (Opmaalingschefen) fører en Protokol, hvori alle Opmaalings- og Kartforretninger indføres og den konstruerede Figur af den opmaalte Grund indtages. Denne Protokol autoriseres og eftersees aarlig af Overovrigheden.

For Opmaalning af Tomter og Grunde og for Meddelelse af Attest herom m. v. betales saadan Godtgjærelse, som fastsættes gennem Tillægsbestemmelse til nærværende Lov — jfr. § 99. Betalingen anføres paa Forretningen og erlægges til eller gennem Stadskonduktøren (Opmaalingschefen) ved Udleveringen. Beløbene kan inddrives ved Udpantning og nyder samme Fortrinsret og Pantestikkerhed som paa fast Eiendom hvilende kommunale Statter. Den prioriterede Panteret tabes dog for de Beløb, for hvilke der ikke er søgt Udpantning inden et halvt Aar fra Forsald.

Naar de ved Kart- og Opmaalingsvæsenet ansatte Tjenestemænd er tilstaaede fast Løn af Kommunen, og Kommunen tillige overtager samtlige øvrige Udgifter ved Opmaalingsvæsenet, kan det gennem Tillægsbestemmelse til nærværende Lov (jfr. § 99) bestemmes, at Gehyrerne bliver at indbetale til Kommunen.

### Kapitel 3.

Om Bygningsseieres Forpligtelse med Hensyn til Oparbejdelse af Gader.

§ 22. Gader og Fortaage oparbejdes og Kloafledning anlægges paa den Maade, som bestemmes af Magistrat og Formandskab i Henhold til Forskrifter givne gennem Tillægsbestemmelse til nærværende Lov (jfr. §§ 16 og 99).

Den, som opfører Bygning paa Tomt stødende til Gade, der ved nærværende Lovs Ikrafttræden endnu ikke af Kommunen er oparbejdet, eller hvis Vedligehold ikke da af denne er overtaget, er pligtig til, naar Kommunen lader Gaden helt eller delvis oparbejde, at erstatte Udgifterne ved denne Oparbejdelse, forsaavidt angaar Halvdelen af Gadens Bredde indtil 7,50 m. fra Husvæg eller Gadeslinje, eller om Gaden undtagelsesvis er reguleret i 20 m.s Bredde, indtil 10 m., alt med de Begrænsninger, som flyder af de efterfølgende Paragrafer og under Henhold til de i samme indeholdte nærmere Forskrifter.

Under Gade i dette Kapitel indbefattes offentlig Plads, Passage og Vej.

§ 23. Den, som først, efterat Kommunen helt eller delvis har oparbejdet Gade, der ikke endnu ved nærværende Lovs Ikrafttræden af Kommunen var oparbejdet eller overtaget til Vedligeholdelse, bebygger Tomt til Gaden, pligter ligeledes i samme Forhold og paa samme Maade at erstatte Kommunen Udgifterne ved Oparbejdelsen.

§ 24. Med Hensyn til Udgifterne ved Anlæg af offentlig

Kloakledning skal en Bygningseiers Forpligtelse ikke strække sig videre end til at deltage i at betale nedlagt Lørrør af indtil 0,305 m.s Dimension. Endvidere vedkommende kommunale Bygningssag, at Ledningen bør gives større Dimension eller udføres af andet Materiale, har Bygningseieren kun at udrede, hvad der vilde falde paa ham, om der havde været nedlagt Ledning af ovennævnte Dimension og Materiale.

§ 25. Bygningseier pligter ikke for Oparbejdelse af Fortaag med Henset til at erstatte Kommunen et større Beløb end Kr. 12,00 pr. løbende Meter af Grundens Facade mod Gaden, selv om den udførte Oparbejdelse maatte have kostet Kommunen mere.

Seller ikke pligter en Bygningseier at udrede større Andel af Udgifterne ved Gaden øvrige Oparbejdelse og ved Kloaklednings Anlæg i nye Gader end andre Kr. 12,00 pr. løbende Meter af Grundens Facade mod Gaden. Saaframt der ikke lægges offentlig Kloakledning gennem Gaden, nedsættes det sidstnævnte Bidrag til Kr. 10,00 pr. løbende Meter.

§ 26. Saaframt vedkommende Arbejder er udførte, eller — hvor det gjælder efterfølgende Tilbagebetaling af Kommunens Udlæg til Oparbejdelse tidligere end Tomtens Bebyggelse — saaframt den nye Bygning er kommen under Tag, meddeler Magistraten Bygningseieren, hvad han har at betale til Kommunen. Betalingen er da forfalden inden 3 Maanedes efter Meddelelsen eller, saaframt Vedkommende ønsker Henset til, og Beløbet for en Bygningseier i alt udgjør mindst Kr. 200,00, i høist 10 aarlige Terminer, mod at der spares 5 pCt. i aarlig Rente af det til enhver Tid tilbagestaaende Beløb. Kommunen taber sin Ret til Refusion, hvis Meddelelsen til den Refusionspligtige ikke er afgivet senest 3 Aar efter Arbejdets Udførelse eller, hvor der er Spørgsmaal om efterfølgende Tilbagebetaling for tidligere Oparbejdelse, inden 3 Aar efter Tomtens Bebyggelse.

Beløb, der ifølge de i dette Kapitel indeholdte Bestemmelser bliver at tilsvare Kommunen, kan inddrives ved Udpantning og nyder samme Pantestikkerhed og Fortrinsret, som tilkommer de paa fast Eiendom hvilende kommunale Skatter. Den prioriterede Pantet tages dog for den Del af Beløbene med Renter, for hvilke der ikke er søgt Udpantning inden et halvt Aar efter Forsald.

§ 27. Privat Oparbejdelse af offentlige Gader maa kun ske med Veibestyrelsens paa Forhaand indhentede Tilladelse og da under Stadsingeniørens Tilsyn og efter hans Anvisning. Ved Meddelelse af Tilladelsen kan det bestemmes, at Fortaag indtil videre ikke behøver at oparbejdes.

Naar Tilladelse er meddelt til saadan privat Gade-Oparbejdelse, er den eller de Grundeiere, som overtager at udføre samme — mod at udrede alle dermed forbundne Udgifter — berettigede til med Magistrats og Formandskabs Samtykke at erholde Kommu-

19 April.

19 April. nens Mellemkomst for i fornødent Fald gennem Ekspropriation at komme i Besiddelse af udlæggende Grund. Ligeledes er de berettigede til at oppebære de Bidrag af Grund- og Bygningsseiere, som, om Kommunen havde oparbejdet Gaden, vilde tilkommet denne i Henshold til nærværende Lov, idet alle de for Grund- og Bygningsseieres Forpligtelser baade til Grundafstaaelse eller Grund-erstatning og til Refusion af Udgifterne ved Gadeoparbejdelsen gjældende Regler i Tilfælde gøres gjældende til Fordel for Grundeier, der overtager Oparbejdelse af offentlig Gade for egen Regning. Dog maa de fornødne Legitimationer for de medgaaede Udgifter først oversendes Magistraten til Godkendelse. Saaframt der fra dennes Side intet ved Regningerne er at bemærke, kan vedkommende Grundeier kræve Udgifterne, forsaavidt de vilde have været at refundere Kommunen, ved Magistratens Foranstaltning inden 3 Maaneder udlignede paa og gennem Kammeren indkrævede af de til Gaden stødende bidragspligtige Eiendomme overensstemmende med de Regler, som gjælder, naar Gade er oparbejdet for Kommunens Regning.

Gade eller Fortaa, som er oparbejdet af Bygningsseier med Beibestyrrelsens Tilladelse, bliver fra den Tid, Arbejdet er fuldført og godkendt, at vedligeholde af Kommunen, selv om den øvrige Gade først senere oparbejdes.

§ 28. Uanset Bestemmelserne i nærværende Kapitel staa det til enhver Tid Kommunestyret frit at lade Kommunen i det hele eller for en Del bære uden Refusion Udgifterne ved Oparbejdelse af Gade m. v., hvor af Hensyn til Gadens Betydning for Færdselen eller af andre Grunde dertil findes Føie.

#### Kapitel 4.

##### Om Byggeforetagender.

#### A. Bygge-Anmeldelser m. v. for Arbejdets Paabegyndelse, Værkinger under Udførelsen m. m.

§ 29. Uden forudgaaende skriftlig Anmeldelse til Stads-konduktoren, i Tilfælde indleveret til vedkommende Bygningsinspektør, og derefter erholdt Tilladelse maa der ikke foretages Gravningsarbejde for eller ibrigt Paabegyndelsen af ny Bygning, ei heller af Forstøtningsmur eller Indhegning mod Gade eller mod offentlig Grund, og heller ikke igangsættes saadanne Reparationer, Forandringer eller Indredninger af Bygning, til hvis Udførelse Bygnings-, Sundheds- eller Brandlovgivningen knytter Forrifter.

Anmeldelsen kan forlanges særskilt for hver enkelt Bygning eller dermed ligefillet Arbejde og skal affattes i to ligelydende Eksemplarer efter et af Bygningskommissionen foreskrevet Schema. Forsaavidt Bygningskommissionen ikke af Hensyn til Arbejdets Bestaafenhed finder det helt eller delvis overflødigt, skal Anmeldelsen være ledsaget i to Eksemplar af:

1. Tegninger efter en Maalestok af mindst  $\frac{1}{100}$ , der tydelig angiver det paatænkte Arbeides Beskaffenhed i alle de Retninger, i hvilke der kan blive Spørgsmaal om at prøve dets Lovlighed. Særlig skal Tegningen indeholde Opgave over Murtykkelsen og over hvert Rum's Benyttelse i samtlige Grundplaner.
2. Forklaring over det tilsigtede Arbeide tilligemed en Beskrivelse over Grundens Beskaffenhed og i fornødent Fald Beregning over den Belastning, for hvilken Grunden vil blive udsat.
3. Situationsplan i Maalestok af mindst  $\frac{1}{500}$  og med indlagt Nordlinje, — hvilken Plan skal gives Stadskonduktørens Paategning om den gjældende Regulering.
4. Saafremt det omhandlede Byggearbeide forudsætter Anvendelse af Materialer eller Konstruktioner, der ligger udenfor det almindelige eller erfaringsmæssige, skal Anmeldelsen være ledsaget af noiagtige Detaljtegninger i Maalestok af mindst  $\frac{1}{20}$  tilligemed fuldstændige Stabilitetsberegninger samt alle til disses Provelse fornødne Oplysninger — jfr. § 59.

Enhver Anmeldelse skal tillige indeholde Oplysning om, hvem der bærer Ansvar for Arbeidets lovlige og fagmæssige Udførelse. Har Anmelderen ikke selv dette Ansvar, skal Anmeldelsen tiltrædes og bekræftes af den Person, som har overtaget Ansvaret.

Angaar Anmeldelsen Udførelse af Bygning af mere end en Etages Høide eller Bygning, som forudsætter Anvendelse af Materialer eller Konstruktioner, der ligger udenfor det almindelige eller erfaringsmæssige, kan som ansvarshavende alene godkjendes den, som for Bygningskommissionen godtgjør at være i Besiddelse af fornøden Indsigt i Bygningsfaget og praktisk at have virket i dette.

Enhver Bygge-Anmeldelse skal ved Indgivelsen være paategnet Attest om, at Byggegrundens Naboer er underrettede om Arbeidet samt varslende om, at de med mulige Indsigelser har at henvende sig til Stadskonduktøren (Bygningsinspektøren).

Efterat Stadskonduktøren selv eller vedkommende Bygningsinspektør paa Stedet har gjort sig bekendt med Forholdene og tilveiebragt alle fornødne Oplysninger, kan Stadskonduktøren endelig afgjøre Sagen, i Tilfælde efter Bygningsinspektørens Indstilling, forsaavidt Arbeidet alene angaar Forandring eller en Reparation af ældre Bygning — hvilken ikke antages at ville gjøre denne lige med ny — eller Forandring af Piber eller Faldsteder eller Anbringelse af nye saadanne, Udførelse af Skur eller Bod (§ 58) eller Indhegning af Plads eller Grund eller lignende mindre betydelige Arbeider.

Finder Stadskonduktøren i noget saadant Tilfælde Betænkeligheder ved at træffe Afgjørelsen, eller gaar Reparationsarbeidet videre end ovenfor angivet, saavel som hvor det i det hele gjælder andet Nybyg end det ovenfor omhandlede, skal Anmeldelsen oversendes Bygningskommissionen, der inden 14 Dage har at træffe

19 April. Afgjorelse — efter i fornødent Fald at have været paa Stedet og derefter optaget protokolleret Bygningsforretning — angaaende Tilfælde eller Regtelse af Foretagendet eller angaaende Vilkaarene for sammes Udførelse. Bygningskommissionens Beslutning paategnes Anmeldelsen eller vedlægges denne i Udskrift af den protokollerede Bygningsforretning, der udfærdiges paa dertil anordnet Blanket.

Inden Afgjorelse udenfor Bygningskommissionen finder Sted af en indgiven Anmeldelse, skal, saafremt sanitære Interesser berøres ved Arbeidet, Sagen af Stadskonduktøren forelægges Sundhedskommissionens Ordfører og, om særlige Brandstikkerhedshensyn er at tage, Branddirektøren til Udtalelse.

I alle Tilfælde, hvor Anmeldelsen angaar Opførelse af ny eller Hovedreparation af ældre Bygning — jfr. § 80 — mod offentlig Gade, Plads, Vej, Passage, ubebyggeligt Rum eller offentlig Grund, skal Sagen oversendes Reguleringskommissionens Formand, der i alle vigtigere Tilfælde og altid, hvor der kan være Spørgsmaal om Borttagelse af ny eller Gjennemførelse af ældre Regulering, hvortil særlige Forfoininger tiltrænges, eller Forandring af ældre Regulering, forelægger Sagen for Reguleringskommissionen. Denne har i Almindelighed at søge Sagen bragt til Afgjorelse inden 2 Maanedes fra Anmeldelsens Indgivelse, men, hvis Tilfældet paafræver Kommunestyrets Medvirkning, ialfald inden den i § 11 anførte Frist.

Foraaavdt det omhandlede Arbejde helt eller delvis negtes, skal Grunden hertil anføres i Paategning paa Anmeldelsen eller i Bygningsforretningen.

Det ene Eksempplar af Anmeldelsen og af dens Bilag bliver med Paategning om Sagens Afgjorelse eller i Tilfælde med Udskrift af Bygningsforretningen og af Reguleringskommissionens Beslutning af Stadskonduktøren at tilbagevende Anmelderen — hvis Sagen ikke har behovet at forelægges Stadsphysikus, Branddirektor eller Reguleringskommission — inden 3 Uger, naar Anmeldelsen gjælder Nybygning, og ved Forandring af ældre Bygning inden 8 Dage. Det andet Eksempplar af Anmeldelsen og dens Bilag opbevares i Bygningskommissionens Arkiv.

Ved Tilbagesendelsen af den approberede Anmeldelse har Stadskonduktøren (Bygningsinspektøren) at vedlægge et Byggetilladelseskort, der, naar det gjælder ny Bygning eller Hovedreparationer (jfr. § 80), ogsaa angiver den byggendes Forpligtelse til at indsende til Stadskonduktøren (Bygningsinspektøren) de i § 31 paahudne Efteranmeldelser (Varslinger).

Med Hensyn til den yderligere Forpligtelse til at anmelde Opførelse eller Forandring af Ildsteder og andre Indretninger henvises til §§ 72 og 87.

Agtes Bygning eller Del af saadan tagen i Brug i andet

Diemed end forudsat i den approberede Anmeldelse, maa, selv om 19 April. ingen Forandring af Bygverkets konstruktive Dele agtes foretaget, særskilt skriftlig Anmeldelse indgives til Stadskonduktøren (Bygningsinspektøren) og Tilladelse paany erhverves.

Foregaar der under Byggearbeidet Skifte af Byggherre eller Bygmester, er heller ikke den approberede Byggetilladelse gyldig, medmindre særskilt Anmeldelse indgives til Stadskonduktøren (Bygningsinspektøren) og den nye Bygmester derefter godkjendes.

Er et Byggearbejde ikke paabegyndt inden et Aar, efterat Tilladelsen er meddelt, taber denne sin Gyldighed. Dersom et Byggearbejde af den byggende er indstillet i længere Tid end 3 Maaneder, maa det ikke gjenoptages uden efter af Stadskonduktøren (Bygningsinspektøren) meddelt Tilladelse.

Er et Byggearbejde udført i Overensstemmelse med den approberede Plan, men det senere viser sig at være lovstridigt, og Huseieren i Genhold til nærværende Lovs § 95 tilpligtes at rette det lovstridige, kan han fordrø Erstatning af Kommunen efter Lovligt Skjøn, optaget paa dennes Bekostning, forsaavidt det efter Omstændighederne maa antages, at han har været i god Tro.

Medrivning af ældre Bygning maa ikke finde Sted uden efter forudgaaende skriftlig Anmeldelse til Stadskonduktøren og derefter modtagen Tilladelse, der skal indeholde de nærmere Regler for Arbeidets Udførelse.

§ 30. Forinden Arbeidet begynder for Opførelse af ny Bygning eller af Forstøtningsmur eller Hegn mod Gade eller mod offentlig Grund, har den byggende hos Stadskonduktøren at begjære Paavisning paa Stedet af Gade eller Byggelinje samt af disses Høideforhold. Denne Paavisning skal foretages af Stadskonduktøren eller paa hans Vegne af Bygningsinspektøren — i Overvær af Opmaalingsschefen, om saadan er ansat — inden 8 Dage, efterat Begjæringen derom er fremkommet. Stadskonduktøren (Bygningsinspektøren) har at paase, at den byggende holder sig Anvisningen efterrettelig.

Paa Stadskonduktørens Forlangende har den byggende at nedsætte faste Pæle eller lignende til Anbringelse af offentlige Høide- og Retningsmerker, og er han ansvarlig for, at disse ikke ødelægges eller forrykkes. Efter dette, maa Byggearbeidet ikke fortsættes, forinden de paany er anbragte. Med Stadskonduktørens (Bygningsinspektørens) Samtykke kan disse Merker under Bygningens Opførelse overføres til dens Soffel.

§ 31. Under Byggearbeidet skal skriftlig Varsling (Efteranmeldelse), udfærdiget paa dertil bestemt Blanket, gives Stadskonduktøren (Bygningsinspektøren) mindst 2 Dage i Forveien:

1. naar Fundamenterne skal anlægges,
2. naar Soffelmuren skal paabegyndes i Terrænhøiden,
3. naar Hovedflooten skal paabegyndes,

- 19 April. 4. hver Gang et Bjelkelag skal lægges, forinden Byggearbeidet over samme fortsættes,  
 5. naar Tagtækningen er fuldført og Biberne opmurede,  
 6. naar Gulvlægning og Indredningsarbeide skal paabegyndes.

Det samme gjælder, naar Stadskonduktoren (Bygningsinspektoren) ellers har forlangt særskilt Underretning, samt naar der foregaar Skifte af Byggherre eller Bygmester. Bygge-Meldelsen med de approberede Tegninger skal altid have tilføiede paa Tomten, ligesaa Byggetilladelseskortet. For Modtagelsen af saadanne Varslinger pligter Stadskonduktoren at give skriftlig Erkjendelse.

Det skal altid paa Forhaand til Stadskonduktoren (Bygningsinspektoren) være opgivet, hvem der paa Vedkommendes Vegne har at modtage Stadskonduktorens (Bygningsinspektorens) Meddelelser for det Tilfælde, at Byggherre eller Bygmester ikke selv er nærværende paa Byggestedet.

Naar den under Post 3 omhandlede Varsling indløber, bliver Meddelelse derom uden Ophold af Stadskonduktoren at tilstille Sundhedskommisjonen's Formand, forat han kan gjøre sine Bemærkninger, inden Byggearbeidet inspiceres, eller deltage i Inspektionen.

Forinden Indredningsarbeidet paabegyndes, indbetaler den byggende til eller gennem Stadskonduktoren saadant Gebyr for Tilsynet og for Meddelelse af Attest angaaende Lovligheden af det udførte Arbeide, som i Medhold af nærværende Lovs § 92 er eller bliver bestemt.

Forinden ny Bygning tages i Brug, maa Eieren erhverve ny Attest fra Stadskonduktoren om, at Bygningen eller den Del deraf, som agtes benyttet, efter foretagen Besigtelse, til hvilken Eieren og Bygmesteren varstles, i Tilfælde er funden lovlig udført.

I Anledning af Besigtelsen er Stadskonduktoren (Bygningsinspektoren) berettiget til at kræve udført eller paa Eierens Bekostning lade udføre de Arbeider, som for Undersøgelsens Skyld maatte findes paatrævede.

Ogsaa ved Hovedreparation af Bygninger har den byggende, naar Arbeidet er færdigt, mod Gebyr, bestemt som foran nævnt, at erhverve Stadskonduktorens Attest om, at Arbeidet er lovlig udført. Uden saadan maa den reparerede eller forandrede Bygning ikke tages i Brug.

Er Bygning bestemt til stadigt Ophold for Menneſter eller Dyr, maa Stadskonduktoren ikke meddele Attest for, at Bygningen kan tages i Brug, forinden han fra Sundhedskommisjonen's Formand har indhentet Erklæring om, at Bygningen med Tilbehør er i Overensstemmelse med Sundhedsvedtægten.

§ 32. I nærværende Lov benævnes Huse Murbygninger, naar Ydervæggene helt er opførte af Mur, og Træbygninger, naar deres Ydervægge for nogen Del bestaar af Træ.

Benyttes andet Materiale, bestemmer Bygningskommisjonen,

til hvilken af de nævnte Slags Bygningen efter Materialets Art 19 April. bliver at henføre.

### B. Særskilte Forordninger om Murbygninger.

§ 33. Bygninger af Mur skal, hvor ikke derfra i Loven er indrømmet Undtagelse, fra Underkanten af 1ste Etages Gulvbjælkkelag opføres med Ydervægge af mindst  $1\frac{1}{2}$  Stens Tykkelse i fagmæssigt Forband.

Ydervægge skal dog i treetages Bygninger i 1ste og i fire-etages i 1ste og 2den Etage have mindst 2 Stens Tykkelse; i fem-etages Bygninger skal de i 1ste Etage have  $2\frac{1}{2}$  Stens og i 2den og 3dje Etage 2 Stens Tykkelse. I disse Vægge er det dog tilladt at anvende Blendinger med  $\frac{1}{2}$  Stens mindre Murtykkelse end for Vægge ovenfor bestemt. Villarerne maa da ikke være under 0,45 m. brede, og Blendingerne maa afbrydes 0,30 m. under hver Bjælkkelagshøjde, hvorhos deres Bredde ikke maa være over 2,50 m. For Brytblendinger under Vinduer kan Bygningskommissionen tillade ringere Murtykkelse end for Blendinger i Almindelighed.

Ydervægge skal paa alle tilgængelige Flader være rappede, pudsede eller spækkede. Portrumsvægge ligestilles for saavidt med Ydervægge.

Mellemvægge, der benyttes til at lægge Bjælker i, skal i en- og toetages Bygninger opføres af mindst 1 Stens Mur; i Bygninger med flere Etager skal saadanne Mellemvægge opføres af  $1\frac{1}{2}$  Stens Mur; dog kan i de to øverste Etager bruges 1 Stens Mur.

Til andre Mellemvægge kan benyttes Træverk.

Vægge, som omslutter de i § 49 paabudne Trapper, og de Gange, som fra Gade, Gaardsplads eller Portrum fører til de paabudne ildfaste Trapper, skal være af Mur af mindst 1 Stens Tykkelse og uden Træpaneling i Trapperummet, Fod- og Taglisters af Træ kan dog anbringes.

Bygningskommissionen kan, hvor den finder det paatrævet, anordne større Murtykkelse end ovenfor paabudt saavel for Ydervægge som for Mellemvægge samt foreskrive, at ogsaa indre Gange, der fører til Trapper, skal have Murbægge.

Baaningshuse af Mur maa i Almindelighed ikke have Beboelsesleiligheder eller Rum til varigt Ophold for Mennesker i mere end 4 Etager. Foruden i disse Etager kan dog indredes Beboelsesrum enten paa Loft eller i Kjelder, naar den sidste tillades anvendt til Beboelse og indrettes overensstemmende med Forordningerne i § 46.

Bed Almenninger og Gader af mindst 20 m.s Bredde kan Bygningskommissionen — jfr. § 34, 5te Paragraf — tillade indredet Beboelsesleiligheder i 5 Etager. I saadanne Bygninger maa dog ikke indredes Beboelsesrum paa Loftet.

Bygninger, der ikke er Baaningshuse, med indtil 4 m.s Højde til Gesimsens Overkant eller indtil 7 m.s Højde til øverste

19 April. Væggespids kan, uanset foranstaaende Bestemmelser, i Almindelighed opføres af 1 Stens Mur; er de af større Høide, kan de øverste 4 m., regnet fra høieste Væggespids, opføres af 1 Stens Mur, men Væggene nedenfor maa da forstærkes ved mindst  $\frac{1}{2}$  Sten for hver 4 m.s Høide.

De i denne Paragraf bestemte Murtykkelser maa ikke indskrænkes ved Indlæggelse af fortløbende Murremmer af Træ eller Spigerlægger; det er dog tilladt at anbringe Remstykke under Stikbjælker for Tagverk.

Bindus- og Døraabningers Bredde maa tilsammen ikke overstige  $\frac{2}{3}$  af Murvæggenes Længde; herfra kan dog Bygningskommissionen ved Jernkonstruktioner eller ved Anvendelse af andre Materialer af mere end almindelig Styrke tilstede Undtagelser.

Bygning, hvis længste Udstrækning er 50 m., skal være fuldstændig afbødt ved en Murvæg af mindst 1 Stens Tykkelse. Denne Murvæg skal naa 0,30 m. over Tagfladen og være uden Abninger. Undtagelse herfra kan tilstedes af Bygningskommissionen paa af den nærmere opstillede Vilkaar, forsaavidt Bygningens Anvendelse maatte være til Ginder for en saadan Afdeling.

§ Bygning med sammenhængende Vostslængde større end 30 m. skal Vostet være afbødt med en Murvæg af mindst 1 Stens Tykkelse, hvilken Murvæg skal være forsvaret fundamenteret og naa 0,30 m. over Tagfladen. Med Bygningskommissionens Samtykke kan saadan Væg opføres af Rabits eller andet ildfast Materiale. Abning i saadan Væg skal være forsynet med selvslukkende Dør af Jern eller klædt med ildfast Materiale.

Ved Murbygninger, som opføres udenfor Murstroget (jfr. § 37), og ved hvilke de for Træbygningers Størrelse (herunder indbefattet Høiden) og for deres Afstand fra Nabobygning og Nabo-eiendom m. v. i nærværende Lov givne Bestemmelser er befulgte, skal det være tilladt at opføre de indre Vægge af Træ.

§ 34. Mod Gade, Plads eller Passage kan uden Hensyn til dennes Bredde Murbygning i Almindelighed gives en Høide af indtil 9 m., regnet fra Niveauet ved Gadens regulerede Midtlinje — eller, hvor Regulering ikke kan paavises, ved Gadens faktiskste Midtlinje — til Gesimsens Overkant, hvorved i nærværende Lov forstaaes Skæeringslinjen mellem den ydre Vægflade og Tagfladen. Straaner Gaden langs Bygningens Facade, beregnes Bygningshøiden fra Midtlinjen ved Gadens Middelhøide langs Byggetomten.

For særdeles smale Smug og Passager kan dog gennem Tillægsbestemmelse til nærværende Lov — jfr. § 99 — den største tilladte Høide for Murbygning indskrænkes til 7 m.

Er derimod Gadens Bredde mindst 7 m., men under 12,50 m., kan Murbygning til samme opføres i indtil 12,50 m.s Høide.

Er Gadens Bredde større, kan Murbygning til samme have 19 April en Høide af indtil 15,50 m.

Hvor Baaningshus af Mur opføres til Gade, Plads eller Almenning, som er mindst 20 m. bred, kan Bygningskommissionen tillade en Høide af indtil 18 m., der i Almindelighed er den største tilladte Høide.

Naar Gadens modstaaende Side hverken er bebygget eller fremtidig kan bebygges, idet den f. Eks. er offentlig Park eller Kai, beregnes den Bygningshøiden bestemmende Gadebredde fortløbende fra Bygningen indover den frie Grund. Opføres Huset langs en inddragen Byggelinje, forholdes der paa samme Maade, medmindre Bygningshøiden allerede paa Forhaand maatte være anderledes bestemt ved Fastsættelsen af den inddragne Byggelinje eller ved Regulering for Villabebyggelse langs samme. Ved inddragen Byggelinje eller Villaregulering gaaes der for Bestemmelse af Høiden i Almindelighed ud fra det sammenlagte frie Terræns Middelhøide.

Stoder Bygningen umiddelbart til fri offentlig Plads af større Udstrækning, bestemmer Bygningskommissionen, fra hvilket Punkt Høiden skal regnes.

Paa Hjørnetomt beregnes Fagadebygningens Høide til begge de krydsende Gader efter den bredeste af disse. Naar nogen af de krydsende Gader eller Passager er smalere end 6,25 m., maa dog den saaledes fastsatte Bygningshøide ikke fortsættes længere igjennem den smalere Gade end 15 m. fra Hjørnet. Dog kan Bygningskommissionen, hvor Tomtens Længde mod den smalere Gade kun lidet overskrider 15 m. tilstede den større Høide fortsat i noget længere Udstrækning.

Hvor Fagadebygninger opføres i Terræn, som skraaner langs Fagadelinjen eller nedad fra samme, kan Bygningskommissionen — med den ovenfor angivne Begrænsning for smale Gaders Vedkommende — indromme Bebyggelsens Fortsættelse med usforandret Gefimshøide langs med Gaden eller indover Grunden, saa langt Fagadebygningen strækker sig over den skraanende Grund, forsaavidt dertil ikke for nogen Del af Bygningen udfordres større Tillæg til den ved Gadelinjen tilladte Middelhøide end indtil 3 M. Er Skraaningen stærkere, end at samme Gefimshøide kan opretholdes for enhver Del af Bygningen ved et saadant Tillæg, bliver Gefimsen at astrappe, saa at den af Bygningskommissionen i Genhold til nærværende Passus tilladte forøgede Bygningshøide ikke paa noget Punkt overskrides.

Hvor Bygning opføres med fuldstændig Gavlfagade til Gaden, regnes de tilladte Høider til Gavlens høieste Punkt.

Uanset Bygningens Høide maa der ikke indredes Rum for Beboelse eller varigt Ophold for Mennesker i større Høide, end at Rummets Gulv ligger mindst 0,60 m. under den største tilladte

19 April. **Gesims høide.** Dog kan Bygningskommissionen dispensere herfra for enkelt Beboelsesværelses Vedkommende.

Ved Gadebredden forstaaes i nærværende Paragraf Gaden virkelige Bredde, saa langt Eiendommen strækker sig, uden at det derved kommer i Betragtning, om Gaden er reguleret i en større Bredde, saalænge den ikke ogsaa langs vedkommende Eiendom er udlagt i saadan.

Paa Grund af Bygningens særlige Bestemmelse eller af kunstneriske Hensyn, samt naar der paa samme anbringes fladt Tag, kan Bygningskommissionen, hvor Hensynet til Vandverkets Slutningsøve ikke taler derimod, undtagelsesvis tilstede større Bygningshøide end de ovenfor bestemte.

Side- og Bagbygninger kan i Almindelighed opføres i samme Høide som ovenfor tilladt for Bygninger til Gade, idet dog Høiden for hine, hvor Gaardspladsen ligger lavere end Gaden, regnes fra den planerede Gaardsplads's Middelhøide. Imidlertid maa Høiden af saadanne Bygninger til tidligere ikke bebygget Gaardsplads dog ikke overskride Gaardspladsens Tvermaal, regnet perpendikulært ud fra vedkommende Bygning's Frontvæg mod Gaardspladsen med Tillæg af 6 m. Er Gaardspladsen af uregelmæssig Form, beregnes Høiden efter Tvermaalets Middel længde ud fra Frontvæggen.

Uanset foranstaaende Bestemmelser skal det dog være tilladt at opføre til samme Høide som Facadebygningen mod Gaden en Sidebygning ud fra denne langs Gaardspladsen i indtil 15 Meters Afstand fra Facadens Gadelinje.

Bygninger til Gaardsplads, hvilke ikke er høiere end 5 m. til øverste Tagkant (Mønet) og som tilsammen ikke dækker større Grundflade end 40 m.<sup>2</sup>, tages ikke i Betragtning ved Beregningen efter den frie Gaardsplads's Udstrækning af Side- og Bagbygningers Høide.

Paa tidligere bebygget Grund kan Side- og Bagbygninger, uanset foranstaaende Bestemmelser, gjenopføres til samme Høide som Facadebygningen, paa Betingelse af, at der i disse Bygninger ikke benyttes til varigt Ophold for Mennesker noget Rum, hvis Gulv ligger lavere under Overkanten af Gesimsen paa ligeoverfor liggende Bygning end Bredden af den mellemliggende Gaardsplads med Tillæg af 6 m.

Hvor Bygninger, der vender mod Gaardsplads, tillige støder umiddelbart til bagenfor liggende Gade, kan Høiden for disse Bygninger af Bygningskommissionen tillades bestemt efter de om Bygninger, der støder til Gade, gjældende Regler.

§ 35. Mod bebygget eller ubebygget Nabogrund skal Murbygning's Ydermur, forsaavidt den ikke ligger mindst 2,50 m. fjernet fra denne, opføres som Brandvæg. Saadan Væg skal rage mindst 0,30 m. over Tagfladen og være hel uden nogen Abning. Er Afstanden mellem 2,5 og 4 m., kan Bygningskommissionen ogsaa

paabyde Brandbæg, men tillades da i samme anbragt smaa Vys- 19 April.  
aabninger, hver ikke overskridende 1 000 cm.<sup>2</sup> i Gladeindhold og i  
indbyrdes Afstand i hver Etage af mindst 3 m., naar der i Ab-  
ningerne indmures Glasruder af mindst 1 cm.s Tykkelse — med  
eller uden Jernramme. I Brandbæg maa Træverk ikke lægges  
Pderfladen nærmere end 0,23 m.

Under Sagttagelse forøvrigt af ovenanførte Bestemmelser kan  
Tagfald mod Nabogrund anbringes indtil 2,50 m. fra denne.

Ingen Bygning maa deles i flere særskilte Eiendomme, med-  
mindre disse stilles ved Brandbæg. Herfra kan dog Bygnings-  
kommissionen tilstede Fritagelse, hvor Omstændighederne antages at  
gjøre dette paatrævet, ligesom Kommissionen ogsaa, naar to eller  
flere Bygninger sammenføres til én, kan tillade, at Brandbæg, som  
adskiller dem, borttages, dog under Sagttagelse af de for større Byg-  
ningers Afdeling ved Brandbæg opstillede Betingelser — jfr. § 33.

§ 36. Fremspringende Bygningsdele, saasom Gesimser og  
Udlæggere saavel som Svalgange, Attiker og Balustrader, skal paa  
Murbgning inden Murskrøget være af ildfast Materiale.

Staaende Tagvinduer (Tagkister, Arker) eller andre over  
Tagfladen fremragende Bygningsdele, som ikke er fundamenterede  
fra Grunden af, maa ikke gives større udvendig Høide eller Bredde  
end 2 m., Afstanden mellem saadanne Tagvinduer indbyrdes og  
fra Nabotomt maa være mindst 4 m., ligesom de maa ligge mindst  
0,80 m. tilbage fra Murens Yderside. Gesimsen for saadanne  
Tagvinduer og andre Forhøininger, der bryder Tagfladen, maa  
ikke ligge høiere end den ifølge § 34 tilladte største Bygnings-  
høide. De kan være opførte af Træ eller udmuret Bindingsværk,  
men maa i saa Fald Tag og Yderflader dækkes af ildfast Materiale.  
Dog kan Bygningskommissionen paa Andragende samtykke i Opfø-  
relsen af Taarne og Gavlframspring — anbragte alene til Bygningens  
Forsirning —, naar de i sin Helhed udføres af ildfast Materiale  
og forsynes med Lynafleder.

#### C. Særskilte Forrifter om Træbygninger.

§ 37. Udenfor Tilfælde af villamæssig Regulering maa Træbyg-  
ning ikke opføres fra nyt af eller undergives Hovedreparation (jfr.  
§ 80) i den Del af Bergens Vys Omraade, som begrænses af By-  
fjorden og Baagen, Puddefjorden, Rygaardsstrømmen og Store  
Lungegaardsvand samt til Landsiden i Øst og Nordøst af en Linje,  
der udgaar fra Raigadens sydligste Udmanding ved Store Lunge-  
gaardsvand og derfra gaar omtrent retløbende langs Nordsiden af  
Aksfjenskirkegaarden og Stadsporten, til den skærer den vestlige  
Linje af Skivebakkens sydligste Fortsættelse over Leitet, derfra følger  
Vestlinjen af denne Vej og af Skivebakken samt Skiveveien, indtil  
den fra Skiveveien Nr. 2 gaar ovenom Skolestolen og Arbeider-  
aflyet Nr. 2 langs Bispebyggadens vestlige Gadelinje frem til Dvæ

19 April. Korskirkealmending, over denne omtrent retløbende gennem Landaaßmuget, over Bitterlevsalmending og Krybbeßmuget, langs disße Smugs vestlige Gadelinje over den mellemliggende Grund frem til Forstandersmuget, omtrent retløbende gennem dette langs dets Vestside til Stentjældergaden, langs dennes vestlige Gadelinje frem til Stølegaden, desfra langs Ladegaardsgaden og Ladegaardsbakkens vestlige Gadelinje frem til Smaamølleelven og endelig langs denne til Vysjorden.

Udenfor Grænserne af dette Murstrøg tillades dog — foruden i Henhold til forudgaaende Regulering for Villabebyggelse — Opførelse af Skure og Voder af Træ i Henhold til § 58 og af Sjøboder udenfor Baagen i Henhold til § 57, naar Sjøboderne stoder umiddelbart til Sjøen eller, hvor saa tillades af Havnevesenet, opføres paa Volverk eller Mur ud i denne, overalt hvor Høper eller anden fri Udgang fra Sjøen tilstøder Anvendelse af Sjødampsproite. Endelig kan inden Murstrøget værende Træbygninger undergives saadanne Hovedreparationer, som nærmere omhandles i § 80, 3dje og 4de Passus.

Gennem Tillægsbestemmelse i Henhold til nærværende Lovs § 99 kan de ovenfor angivne Grænser for Murstrøget udvides eller indskrænkes, enkelte Dele af Byggestrøget udenfor henlægges under Murforstrifterne eller Træbebyggelse paa visse Vilkaar tillades i enkelte Dele af Murstrøget, ligesom der gennem saadan Tillægsbestemmelse indtil videre eller for en bestemt Overgangstid for visse Strækninger af det Strøg, Murforstrifterne gælder, kan indrømmes Lempninger i disße, efter Omstændighederne med de Forbehold eller paa de nærmere Betingelser, som samtidigt maatte opstilles.

Udenfor Murstrøget er Træbebyggelse i Almindelighed tilladt under Jagttagelse af de i §§ 38, 39 og 40 givne Særforstrifter.

§ 38. I Vaaningshuse af Træ skal Ydervægge og de Stillebægge, som er bestemte til at lægge Gulvbjælker i, hvad enten Bygningerne opføres af Laft- eller Standerverk, have en Tykkelse af mindst 0,07 m. (3" Materiale), i sidste Tilfælde med Standerverk af mindst 0,13 m.s Tykkelse (5" Materiale), og naar Bæggene opføres af murudfyldt Bindingsverk, i det hele af mindst firdobbelte Tykkelse. Træverket enkelte Stykker maa være tæt sammenføiede uden Mellemrum.

Vaaningshuse af Træ maa ikke gives flere end to Etager ovenpaa Kjelderen. Over anden Etage maa der — udenfor Tilfælde af villamæssig Bebyggelse — ikke anbringes Ildsted, ei heller indredes Vaaningsrum.

§ 39. Hvor Bebyggelsen ikke er villamæssig reguleret, maa Træbygninger til Gader med en Bredde af mindst 6,25 m. ikke gives større Høide til Gesimsens Overkant end 9 m. I smalere Gader og Passager maa Høiden til Gesimsens Overkant ikke over-

ftige 7 m. Med Hensyn til Sjoboder, Skure og Boder henvises 19 April. til § 57 og § 58.

Hoïden maales som foran for Murbygninger bestemt, for Side- og Bagbygningers Vedkommende altsaa udgaaende fra den planerede Gaardsplads's Middelhoide, forsaavidt denne ligger lavere end Gaden.

Bygning med Væg af kun bordklædt Standerverk maa ikke opføres i større Hoide end 9 m. til Mønet.

Paa to-Etages Træhuse maa — udenfor Tilfælde af villa-mæssig Bebyggelse — ikke anbringes Tagbiste (Urte) eller andre Paabygninger, medmindre Bygningskommissionen af arkitektoniske Hensyn hertil meddeler særskilt Tilladelse. Saadanne Paabygningers Hoide maa dog ikke overstige den for Bygningen tilladte største Mønehoide.

§ 40. Ingen Træbygning maa med tilhørende Fløis- eller Tilbygninger indtage større Grundflade end 300 m.<sup>2</sup>.

Bebygges en Eiendom med flere Bygninger, der tilsammen indtager mere end 300 m.<sup>2</sup>s Grundflade, skal hver Bygning eller Klynge af Bygninger paa tilsammen indtil 300 m.<sup>2</sup>s Grundflade adskilles fra andre Bygninger af Træ enten ved Brandvæg (jfr. § 35) af mindst 1½ Stens Tykkelse eller ved et aabent Mellemrum af mindst 5 m.s Bredde.

Med Hensyn til Sjoboder gælder dog Bestemmelsen i § 57 — jfr. § 37.

Enhver Træbygning skal være adskilt fra Nabogrund ved Brandvæg eller et aabent Mellemrum af mindst 2,50 m.

Eierne af tilstødende Grunde kan dog forene sig om i Sammenhæng at bebygge disse med en eller flere Træbygninger, som tilsammen ikke indtager større Grundflade end 300 m.<sup>2</sup> og gjælder da for denne eller disse samme Regel som ovenfor bestemt for Bebyggelsen af enkelt Eiendom.

Paa umiddelbart sammenstødende Træbygninger maa, hvor ikke Brandvæg er anbragt, Taget gives Fald til alle Sider.

Bygningskommissionen kan under særegne Omstændigheder tillade, at Træbygning uden Ildsted, som ikke anvendes til Oplag af brændbare Sager (jfr. § 56), naar den ligger i en Afstand af mindst 5 m. fra Nabogrund og fra offentlig Gade, opføres af Træ eller Bindingsverk, uanset hvor stor Grundflade den indtager, idet dog de for Murbygningers Afdeling med Brandvæg eller Brandgavl foran givne Bestemmelser bliver at iagttage ogsaa for Træbygninger af den der nævnte Udstrækning.

De i nærværende Paragraf omhandlede Mellemrum maa ikke benyttes til Oplagssted for brændbare Sager eller belemres saaledes, at Brandvæsenets frie Passage hindres.

19 April.

## Almindelige Bestemmelser.

## D. Afledning af Grundvand, Overvand o. s. v.

§ 41. Enhver Grund, hvoraf nogen Del ligger høist 25 m. fra offentlig Kloak eller Afløbsrende, skal, medmindre Sundhedskommissionen finder det ufornodent, af Eieren være forsynet med lufkede Rørledninger, udførte efter Stadsingeniørens Anvisning i Overensstemmelse med den gjældende Sundhedsvedtægt, for at føre Grund- og Overvandet samt, forsaavidt Grunden er bebygget, alt Skylle- og Spildvand ud i offentlig Kloak eller til Søen — jfr. § 42.

Mellemliggende Grundes Eiere kan ikke modsætte sig, at der efter Stadsingeniørens — eller i Tvisttilfælde Bygningskommissionens — Bestemmelse lægges Kloakledning gennem deres ubebyggede Grund, hvorimod de har Ret til Erstatning for derved paaført Skade eller Ulempe, ligesom de er berettigede til at kræve saadan Ledning fjernet, naar Bygningskommissionen finder, at der er Anledning til direkte Forbindelse med offentlig Kloak. I Mangel af mindelig Overenskomst, bestemmes Erstatningen ved Skøn, optaget paa den Eiendoms Bekostning, som har ladet lægge Ledning gennem Nabogrunden. Omkostninger ved Overføjn betales i Tilfælde af den af Parterne, som Retten bestemmer.

I oparbejdet Gade skal Tagvandet bortledes enten direkte til Kloaken eller over Fortaaget gennem aabne Afløbsrender til Rende- stenen efter Stadsingeniørens nærmere Anvisning.

§ 42. Forinden en Grund bebygges, skal Madjorden saavidt muligt borttages, samt iøvrigt paaeses, at Forskrifterne i den gjældende Sundhedsvedtægt besolges. Specielt skal, inden Byggearbejdet fortsættes over det i Tilfælde paabudne Isoleringsstift, Grunden være forsynet med Hovedkloak og givet saadanne Afløbs- og Drænsledninger, som Stadsingeniøren bestemmer, ligesom der forholdes efter hans Anvisning med Hensyn til Anbringelsen af Vand-, Gas- og andre Ledninger. Finder den byggende sig utilfreds hermed, kan Bygningskommissionens Bestemmelse forlanges afgivet.

## E. Gaardsplads.

§ 43. Indenfor det Bergens Bygningslovgivning for Tiden underlagte Territorium skal enhver til Beboelse eller varigt Ophold for Mennesker indredet Bygning have en tilstødende uoverdækket Gaardsplads, der mindst indtager et Areal svarende til  $\frac{1}{3}$ , ved Hjørnehuse eller Huse beliggende til inddragen Byggelinje  $\frac{1}{4}$  af Bygningens Grundslade. Den ubebyggede Gaardsplads's Udstrækning maa ikke paa nogen Rant være under 4 m. Ligesaa kan Gaardspladsen indskrænkes til  $\frac{1}{4}$  af Bygningens Grundslade, naar Grunden tidligere har været bebygget i saadan eller større Udstrækning.

Indlemmes tilstødende Dele af Landdistriktet senere under Bergens Bygningslovgivning (jfr. § 7), skal der Gaardspladsens

Areal mindst svare til  $\frac{1}{2}$ , ved Hjørnehuse eller Bygninger til ind- 19 April.  
 dragen Byggelinje  $\frac{1}{3}$  af Bygningens Grundslade og dens Udstræk-  
 ning ikke paa nogen Kant være under 5 m.

Har flere Bygninger af ovennævnte Slags fælles Gaards-  
 plads, skal dennes Størrelse beregnes efter Bygningernes samlede  
 Grundslade.

Grund, der lades ubebygget foran Bygning mod Gade eller  
 Passage, medregnes isøvrigt ikke i det paabudne Areal ubebygget  
 Gaardsplads.

Hvor Gaardsplads ikke har den her foreskrevne Størrelse,  
 maa ingen Forhøielse af de til den stødende Bygninger paa samme  
 Eiendom finde Sted.

Til trange Gaardspladse eller snævre Passager maa der i  
 Bygninger paa mere end to Etager ikke i første Etage, eller i en  
 Høide af mindst 3 m. fra Grunden, indredes Beboelsesrum —  
 med Vinduer til Gaardspladsen eller Passagen, saafremt Pladsens  
 eller Passagens mindste Udstrækning, regnet perpendiculart ud fra  
 Vindusbæggen, ikke udgjør mindst 4 m., medmindre Boligen tillige  
 har Baaningsrum med Vinduer ud til offentlig Plads eller Gade  
 af mindst 6,25 m.s Bredde eller til andet Gaardsrum eller Have,  
 der har en mindste Udstrækning svarende til Bygningens hele til-  
 ladte Høide.

Naar det af Hensyn til Tomtens Form, Størrelse eller  
 Beliggenhed eller af andre Grunde maatte anses tilraadeligt, eller  
 i Tilfælde — navnlig i de indre Bydele (Forretningsstrøg) —,  
 hvor foranstaaende Bestemmelser maatte findes at foranledige over-  
 beviende Ulemper for Eieren, kan Bygningskommissionen, efterat  
 Sundhedskommissionens Erklæring er indhentet, tilstede Undtagelse  
 fra Bestemmelserne i nærværende Paragraf, dog under Tagttagelse  
 af, at Beboelsesleilighederne erholder tilstrækkeligt Lys.

#### F. Fundament og Grundmur.

§ 44. Enhver Bygning skal opføres paa Fundament og  
 Grundmur, udført af Materialer og med Konstruktion og Dimen-  
 sioner, som Stadsfonduktøren overensstemmende med de derom af  
 Bygningskommissionen givne almindelige Regler og under Henhold  
 til Bestemmelserne i Sundhedsvedtagten finder forsvarelige i Forhold  
 til Bygningens Størrelse og Bestemmelse samt Grundens Bestaendighed.

Saafremt Stadsfonduktøren finder det nødvendigt, paaligger  
 det den byggende ved Boring eller paa anden Maade at anstille  
 den fornødne Undersøgelse af Grunden. Finder Stadsfonduktøren  
 Undersøgelsen mangelfuld, kan Bygningskommissionen lade anstille  
 ny Undersøgelse paa den byggendes Bekostning.

Mure af Teglsten eller andet for Tugtighed modtageligt Mate-  
 riale skal paa en af Bygningskommissionen godkjendt Maade isoleres  
 fra Grunden i en Høide af mindst 0,30 m. over Jordsmønnet og

19 April. over tilstødende Gades nivellerede Høide. I Bygninger bestemte til varigt Ophold for Mennesker skal ligeledes Grunden eller Gulbene i Kjelderrum gives en fast, mod Jordfugtigheden isolerende Overflade.

Kjeldermures indre Flader maa ikke have Affatser nærmere Kjelderloftet end 1 m., medmindre dette er ildfast.

Anbringes ikke Kjelder under Bygningen, skal der, hvor Trægulv ikke er særskilt betryggende isoleret mod Fugtighed fra Grunden, være et aabent Rum under samme af mindst 0,60 m.s Høide og Grundmuren være forsynet med de for Luftvekslingen fornødne Abninger.

Ved Kjelder forstaaes i nærværende Lov den Del af en Bygning, som ligger under første Bjælkelag, er omgivet af Grundmuren og for nogen Del ligger under Grundfladen.

#### G. Beboelsesrum.

§ 45. Beboelses- og andre Rum bestemte til varigt Ophold for Mennesker, saasom Butiker, Kontorer, Verksteder osv., skal fra Gulv til Loft have en Høide af mindst 2,50 m. Hvor Loftsbjælkerne ikke er underklædte, regnes Høiden til deres Undertkant. I Rum med Skraatag maa Høiden ikke paa noget Sted være mindre end 1,50 m., og den gennemsnitlige Høide maa være mindst saa stor som ovenfor nævnt. Den sidste Bestemmelse gjælder dog ikke for Alkover, der alene benyttes som Soverum og er aabne mod tilstødende Rum.

Overalt, hvor der er lavere til Loftet end 2,5 m., skal dette være rappet (kalk- eller cementpudset).

Loftværelser og Værelser over Portrum skal beskyttes mod for stærk ydre Kuldepaavirkning paa saadan Maade og med Materialer, som godkjendes af Bygningskommissionen.

Alle til Beboelse eller varigt Ophold for Mennesker bestemte Rum skal have en mindste Gulvflade af 6 m.<sup>2</sup>, være tørre og direkte mod Gade eller uoverdækket Plads have Vindu, hvis Lysaabning, saafremt ikke Bygningskommissionen med Sundhedskommissionens Samtykke anderledes tillader, mindst skal have en Størrelse lig  $\frac{1}{10}$  af Rummets Gulvflade, og som maa kunne aabnes.

Rum, der alene er forsynet med Overlys, kan dog tillades benyttet til varigt Ophold for Mennesker, saafremt der er sørget for tilstrækkelig Luftveksling og frie Udgange.

Gange og Entreer, som ikke har Vindu eller Abning direkte mod Gade eller Gaardsplads, maa være forsynede med Ventilationskanaler af saadan Størrelse, som Bygningskommissionen bestemmer.

§ 46. Angaaende Kjelderrum, der indredes til Beboelse eller til varigt Opholdsrum for Mennesker, skal endvidere gjælde følgende Bestemmelser:

a. De maa kun indredes mod Gade, Plads eller Passage af

mindst 8 m.s Bredde, have Vindu med fri Udsaaftning i det mindste af den i § 45 angivne Størrelse, vendende mod Syd, Sydvest- Sydost eller Vest.

b. Gulvet maa ikke noget Sted i Rummene ligge dybere end 0,50 m. under tilstodende Gade eller Jordsmøn samt mindst 0,40 m. over Vandaflobet fra Bygningen og være beskyttet mod Jordfugtighed ved en for saadan uigjennemtrængelig Bund. De skal være forsynede med Plankegulv, under hvilket der maa sørges for tilstrækkelig Luftveksling

c. Væggenes Yderflader skal være isolerede fra det tilstodende Jordsmøn ved et udenforliggende aabent Rum, hvis Bredde skal være mindst 0,40 m., og hvis Bund skal ligge mindst 0,20 m. dybere end de tilstodende Kjelderrums Gulv. Dette aabne Mellemrum maa dræneres, gives haard og tæt Bund og faste Sider samt forsynes med Aflob udad til Kloak i Gade eller Gaardsrum. Kjelderrummene samtlige Mure maa under Gulvbjelkerne være isolerede mod opstigende Jordfugtighed og, hvor de aflutter mod Kjelderrum eller Gange, som benyttes i andet Diemed, være mindst 1 Sten tykke, pudsede paa begge Sider samt uden Dør eller Aabninger fra særskilt Kjelderrum, der benyttes i andet Diemed. Kan Ydermurene paa nogen Kant ikke isoleres fra det tilstodende Jordsmøn ved aabent Mellemrum som ovenfor foreskrevet, maa Rummene adskilles fra den ydre Mur ved en indre Væg i en Afstand fra Ydermuren af mindst 0,30 m. Dette Mellemrum skal i Høide med Kjelderrummets Tag og Gulv staa i direkte Forbindelse med den ydre Luft gennem mindst 0,30 m. brede og 0,50 m. høie, med Gitter forsynede Aabninger. Mellemrummets Bund skal derhos ligge mindst 0,20 m. under Kjelderværelsets Gulv, have fast Flade og Fald udad.

d. Kjelderrummene selv maa være forsynede med særskilte Ventilationskanaler for Befordring af direkte Luftveksling.

e. I de Dele af Byens Territorium, som ligger lavere end 3 m. over Middelvandstand, maa denne Slags Kjeldere ikke anvendes til Beboelse eller varigt Ophold for Mennesker.

Hvor de stedlige Forhold taler derfor, kan Bygningskommissionen med Sundhedskommissionens Samtykke tillade, at Kjelderrum, der ikke opfylder alle i forrige og denne Paragraf opstillede Betingelser, benyttes til Udsalg, Verksteder, Kjøkkener og anden lignende Brug, som dog ikke maa være forbunden med Natteophold for Mennesker.

#### H. Vinduer, Døre og andre Aabninger.

§ 47. Enhver Aabning i Bygning — mod Gade — skal, medmindre Bygningskommissionen herfra tilsteder Undtagelse, være

19 April. forsynet med Dør, Port, Vindu eller Lem. Foran Ventilationsaabninger anbringes dog kun Rist eller Gitter.

Naar Porte og Døre indrettes til at aabnes udad mod Gade eller offentlig Plads (jfr. § 60), skal de, hvad enten denne er overtaget af Kommunen eller ikke, i aaben Stilling ikke rage udenfor det tilladte Soffelfremspring — jfr. § 12. Det samme gælder Vindu, forsaavidt Tagets Underkant er anordnet lavere end 2,20 m. over Fortaagsgrunden.

Hovedindgangsdør til Bygning skal have en Bredde i Lysaabningen mellem Rarmens Sider af mindst 1,25 m. og en Høide af mindst 2,20 m.

Tomt, hvorpaa der foruden Facadehus findes Side- eller Bagbygning, skal have Indkjørsel fra Gaden af mindst 2 m.s Bredde og mindst 2,5 m.s Høide i Lysaabningen — jfr. § 62. Opføres Side- eller Bagbygninger senere, bliver denne Regel da i iagttagelse.

Fra Bestemmelserne i de to sidste Afsnit kan Bygningskommissionen tilstede Afvigelser for Bygninger med korte Facader og forøvrigt under særlige Omstændigheder.

§ 48. Lysgaard, hvilken med Hensyn til Beregningen af Gaardspladsens Størrelse ikke ansees for ubebygget Rum, maa i Tilfælde have et Grundareal af mindst 5 m.<sup>2</sup> for en Bygningshøide af 10 m. og 1 m.<sup>2</sup> større Areal ved højere Bygninger for hver to Meter eller Del deraf. Grundarealets mindste Udstrækning skal være 2 m. Lysgaard maa omgives af grundmurede Vægge helt til Tagfladen og nederst være forsynet med en Abning af mindst 1 m.<sup>2</sup>s Areal, hvorigjennem den kan renses og tilføres frisk Luft. Overdækkes Lysgaarden, maa der ogsaa i dens øverste Del sørges for Luftveksling. Lysgaarde skal have vandtæt Bundflade med Aflob til Rendesien eller Kloak. Abninger fra Etagerne til Lysgaard skal være saaledes udstyrede, at de let kan affænges i Tilbrandstilfælde.

Angaaende Indretning og Drift af Elevatorer og andre Heiseanlæg udfærdiges de fornødne Forrifter som Tillægsbestemmelse til nærværende Lov — jfr. § 99.

#### J. Trapper, Kjelbernedgange og Lysaabninger.

§ 49. I enhver Bygning skal der i det mindste være én indvendig Trappe lige til Loftet. I Bygning, bestemt til Beboelse eller igrigt til varigt Ophold for Mennesker, skal der, saafremt Bygningen har mere end én Etage og dækker et større Grundareal end 120 m.<sup>2</sup>, eller der i samme findes Beboelsesrum, i hvilket Afstanden fra Vinduskarmens Underkant til underliggende Jordsmøn overstiger 4 m., anbringes mindst 2 Trapper, hvoraf den ene skal være Hovedtrappe af Dimensioner som nedenfor anført.

I saadan Bygning med flere end 2 Etager og i toetages med Beboelsesrum paa Loftet skal Hovedtrappen tilligemed Gulv, Vægge

og Overdækning saavel i Trapperummet som i Gang, der forener 19 April. Hovedtrappen med Gade, Gaardsplads eller Portrum, være af ildfast Materiale — jfr. § 33, 7de Passus. Dog kan Indtrinnene være af Træ og Affæterne være dækkede af Træ, ligesom Rækerlets Gaandræfte kan gøres af Træ. Væggen om Trappen eller i Gangen til samme maa derimod ikke gives Træpaneling.

I saadan Bygning med flere end 4 Etager skal begge de paabudne Trapper være indrettede som ildfaste Hovedtrapper ifølge foregaaende Passus. Herfra kan Bygningskommissionen dog tilstede Undtagelse.

Derhos kan Bygningskommissionen i saadanne Bygninger paabyde en eller flere udbvendige Feraleidere (langs Bygningen faststaaende Færstiger), anbragte fra Balkon, Bindu eller anden Abning til Altan i 2den Etage e. L.

Enhver lovbefalede Trappe skal anlægges i særstilt Rum. Dets Vægge skal fra Grunden naa helt op under Tagsladen, forsaavidt Trappen fører til Loftet. Trappen skal have direkte Udgang til Vds og Luft; ellers maa der i Trapperummets indre Vægge kun anbringes de nødvendige Abninger, der dog alle maa kunne lukkes.

Hovedtrappe skal være mindst 1,25 m. bred, regnet efter den frie Abning i Rækerlets Høide, og den Gang, som forbinder den med Gade, Gaardsplads eller Portrum, mindst 1,40 m. bred. Bygningskommissionen kan foreskrive indtil den samme Bredde ogsaa for indre Gange, der fører til Trappe. Andre lovbefalede Trapper skal være mindst 0,80 m. brede.

Enhver Trappe skal have forsvaret Ræker, og Trinernes Høide skal i ethvert Fald ikke være større end deres Dybde maalt i Midten af Trinnets Længde.

Naar der i en Bygning skal anbringes 2 Trapper, maa Trapperummenes Vægge ikke støde til hinanden; herfra kan dog Bygningskommissionen tilstede Afvigelser, naar Udgangen til Trapperne efter Kommissionens nærmere Forskrifter betryggende isoleres. Der skal altid være Udgang til begge Trapper fra alle Beboelsesrum.

Fra foranstaaende Bestemmelser kan Bygningskommissionen tilstede Afvigelser for Puthuse og Sjøboder eller Bygninger, som af den ligestilles med Puthuse. Tritrapper maa ikke opføres af Træ mod Gade eller offentlig Plads og i intet Tilfælde i større Høide fra Grunden end 4,50 m. For Bygninger af Mur skal Tritrapper altid være af ildfast Materiale.

§ 50. I Gader af mindst 12,50 m. kan Trappe opføres ud i Gade, men maa ikke have skarpe Hjørner, ikke springe længere frem i Gaden end nødvendigt for Hensigtens Opnaaelse og under ingen Omstændighed længere end 0,50 m. udenfor Husets lovlige Soffellinje — jfr. § 12. Saadan Trappe maa ikke gives større Høide udenfor Husets Liv end  $\frac{6}{10}$  af dens Fremspring.

Fra hvad der ovenfor er bestemt kan Reguleringskommissionen

19 April. sionen under særegne Omstændigheder, saasom naar nye Trapper opføres til ældre Hus eller ældre Trapper undergives Hovedreparation (jfr. § 80), tilstede Afvigelser.

I Gader, der ikke har en Bredde af mindst 12,50 m., maa Tritrapper og Kjeldernedgange med større Fremspring i Gaden end det for Bygningens Soffel tilladte kun anbringes med Reguleringskommissionens Samtykke.

Tovrigt tillades Kjeldernedgange til Gade kun anbragte med samme Fremspring som Trapper. De skal altid indrettes saaledes, at de ikke medfører Fare for den almindelige Færjel. Forsaavidt dette ikke kan ske paa anden Maade, tillades det at anbringe Jernrækverk eller Voiler fra Bygningen eller paa Fortaaget i det tilladte Fremsprings Grænse. Uden særskilt Tilladelse af Reguleringskommissionen maa der ikke anbringes mere end én Kjeldernedgang til Gade for hver Bygning, og saadan maa ikke anlægges i større Længde langs Husvæggen, end Reguleringskommissionen finder fornødent.

Ved brækkede Hjørner maa uden Reguleringskommissionens særskilte Tilladelse hverken anbringes Trappe med Fremspring i Gaden eller saadan Kjeldernedgang.

Abninger for Lys og Luft kan anbringes i Grunden langs Bygningens Væg til Gade, som er mindst 6,25 m. bred. Disse Abninger skal dræneres og gives faste Vægge og Bund, men maa ikke — uden særskilt Tilladelse af Reguleringskommissionen — gives større Fremspring fra Bygningens Liv end 0,40 m. De skal dækkes i Fortaagets Plan med Patentglas eller, hvor Reguleringskommissionen deri samtykker, med i Stens eller Jernramme nedfaldede Jernrister eller riflede Jernplader; i Risterne maa Abningernes Gjennemsnit ikke være over 0,03 m. Med Reguleringskommissionens særskilte Tilladelse kan deslige Lysaabninger lades uoverdækkede, mod at de forsynes med Jernrækverk eller Voiler efter Kommissionens nærmere Bestemmelse.

#### K. Tag, Tækning, Tagastøb, Tagluger.

§ 51. Tag maa ikke reises brattere end efter en Vinkel af høist 45 Grader, maalt mellem Tagverket og Loftsbjælkelaget.

Tag maa ikke springe længere frem i Gaden end 0,50 m. fra Bygningens Yderflade (Liv) til Yderkanten af Bordflædningen under Tagtækningen (Sutaget).

Fra disse Bestemmelser kan dog Bygningsskommissionen — paa derfor opstillende nærmere Vilkaar — tilstede Afvigelser, naar Bygningens Stil eller andre særegne Omstændigheder gjør det ønskeligt.

§ 52. Ethvert Tag skal tækkes med ildfast Materiale. Hvad dertil skal henregnes bestemmes af vedkommende Regjeringsdepartement.

Ved Tækning af nye Bygningers Tag saabelfsom ved fuld-

stændig Jorngelse af ældre Tag maa frum (hul) Teglsten eller 19 April. Materialer, som dermed kan sættes i Klasse, ikke anvendes.

Under den ildfaste Tagtækning kan der lægges Bordtag. Dette maa dog i den nedre Ende saavel mod Vinkelrende som mod Tagrende eller Gesims være forsvarelig dækket med ildfast Materiale. Mønebord maa ligeledes forsvarelig dækkes med ildfast Materiale. Herfra kan dog Bygningskommissionen tilstede Afvigelser ved fritliggende Bygninger, ligesom Mønekamme og lignende Forsiringer af Træ kan tilstedes anbragte.

§ 53. Paa ethvert Tag skal paa hver Længdeside anbringes en Luge mindst 0,60 m. i Firkant. Er Taget over 10 m. langt, skal der paa hver Længdeside anbringes en Luge af saadan Størrelse for hver 10 m. eller overskydende Del af denne Længde. Til disse Luger skal Udgangen være let fra Loftets Gulv. De skal have Karm og Ramme af ildfast Materiale.

Ligger Bygningen til Gade eller offentlig Plads, bør Lugerne anbringes i Tagfladerne mod Gaden og Pladsen. Naar Tagets Stigning er brattere end 1 paa 4, og det ikke er forsynet med horisontale Lægter og har flytbar Tækning, skal der ved hver lobbebalet Luge være anbragt en hensigtsmæssig Jernstige fra Gesims eller Tagkant til Møne.

Endvidere skal der over hvert afdeelt Loftsrum, hvortil saadan Luge ikke er anbragt, være en dækket Abning i Taget, tydelig betegnet som saadan ved sin Tækning, — f. Eks. med Glassten. Tagvinduers Karne og Rammer skal være af ildfast Materiale eller dækkes med ildfast Materiale.

Forpligtelsen til Anbringelse af Tagluger gælder dog ikke Boder eller Skure, hvis Høide til Mønet ikke overstiger 6 m., og som ikke dækker større Grundareal end 100 m.<sup>2</sup>.

§ 54. Bygning, som støder til Gade eller offentlig Plads, skal mod samme forsynes med Tag- og Afløbsrender, der skal føres ned langs Bygningens Væg til høist 0,30 m. fra Grunden (jfr. § 41). Tagvand maa ikke uden Naboen's Samtykke ledes saaledes, at det faar Fald paa Nabo's Bygning eller Grund. Tag med Fald mod Nabogrund eller mod offentlig Gade eller Plads maa, naar vedkommende Bygning har mere end 2 Etager, være forsynet med Snefangere, forsaavidt Taget ikke er fladt. Disse saavel som Tag- og Afløbsrender skal være af ildfast Materiale.

#### L. Balkoner, Verandaer, Karnaper og andre Udbyg.

§ 55. Til offentlig Plads og Gade af mindst 12,50 m.s Bredde er det tilladt at anbringe Balkoner, Altaner eller Verandaer og hængende Karnaper c. l. af ildfast Materiale. Karnaper maa dog til saadanne Gader kun gives et Fremspring af 0,60 m. fra Bygningens Liv og de øvrige Udbyg kun indtil 0,80 m.s Fremspring udenfor Gadelinjen. Hvis Gaden er mindst 15 m. bred,

19 April. kan Karnaper have et Fremspring udenfor Gadelinjen af indtil 0,80 m. og de øvrige Udbyg indtil 1 m.s Fremspring. Deres Afstand fra Nabogrund maa ikke, uden Naboen's Samtykke, være mindre end 3 m.

Jugen Del af saadanne Udbyg maa ligge lavere end 3 m. over reguleret Fortaagsgrund, Karnapers Bredde langs Bygningen, udbendig maalt, maa ikke overstride 3 m., ligesom deres sammenlagte Bredde ikke maa udgjøre mere end  $\frac{1}{3}$  af Bygningens Facadelængde.

3 Gader af mindre Bredde end 12,50 m. maa denne Slags Udbyg med Fremspring udenfor Gadelinjen kun anbringes med Reguleringskommissionens særskilte Tilladelse.

Balkon, Veranda eller Altan skal have et tæt og ildfast Gub og være forsynet med Rander, der gives Aflob langs Husvæggen.

Portaler kan med Reguleringskommissionens Samtykke anbringes til offentlig Plads eller Gade af mindst 12,50 m.s Bredde med indtil 0,50 m.s Fremspring udenfor Gadelinjen.

Jøvrigt er Udbyg udenfor Gadelinjen forbudt, og maa intet hidtilværende Udbyg af noget Slags ombygges eller gjenopføres i Strid med Bestemmelserne ovenfor.

Hvor der bygges til en inddragen Byggelinje, kan saavel Karnaper som andre Udbyg opføres med indtil 2 m.s Fremspring, Karnaper dog kun i en Bredde af høist  $\frac{1}{3}$  af Bygningens Facadelængde; herved er dog forudsat, at Fremspringet ikke overstrides den halve Afstand mellem Byggelinjen og Gadelinjen, samt at Afstanden fra Udbygget til Nabogrund ikke uden Samtykke af dens Eier er mindre end 3 m. For disse Udbyg gjælder heller ikke Bestemmelsen foran angaaende Afstanden fra Grunden nedenunder.

Med Hensyn til Fremspring af Soffelmur henvises til § 12.

#### M. Oplag af Træløst m. v.

§ 56. Naar Tomt, der støder umiddelbart til Søen, benyttes til Oplag af Træløst, af tomme Tønder og Jæstager eller andre let antændelige Sager, skal der mellem Oplaget og Bygning med Jldsted eller Nabogrund være Gade eller aabent Rum af mindst 12,50 m.s Bredde.

Tomt, der ikke støder til Søen, maa ikke anvendes til saadant Oplag i større Udstrækning end 2 000 m.<sup>2</sup>, det oplagte maa der ikke stables høiere end 5 m. og skal til alle Sider være fikt fra andet Oplag, Bygning med Jldsted eller Nabogrund ved et aabent Rum af mindst 15 m.s Bredde.

Mindre Oplag, der ikke indtager større Areal end 200 m.<sup>2</sup>, og hvis Høide ikke overstiger 4 m. iberegnet Overdækningen, er dog tilladt overalt inden Byens Territorium, naar de for Træbebyggelse foreskrevne Afstande iagttages.

Foranstaaende Bestemmelser gjælder ogsaa for Træløst eller

lignende let antændelige Oplagsvarer, opbevarede i aabne Skure. 19 April.  
 For Oplagsskure med tætte Vægge kommer de i § 58 indeholdte Bestemmelser om Træbebyggelse til Anvendelse.

#### N. Sjoboder.

§ 57. Sjoboder kan opføres med Endegavl mod Sjøen — dog ikke med Gavlen vendende mod Siderne af Hov. De er, som andre Paghuse, ikke underkastede nogen Indskrænkning med Hensyn til Etagerens Antal.

Mod Vaagen med tilliggende Høper maa Sjobod fra nyt af kun opføres af Mur. Udenfor Vaagen kan Sjoboder, uanset om det er i Murstrøget (jfr. § 37, 2den Passus), opføres af Træ med en Grundflade af indtil 4 000 m.<sup>2</sup> og i en Høide af indtil 10 m. til Gesimsens Overkant og indtil 15 m. til Mønespids. Dog maa Sjoboder, der har en Grundflade af indtil 800 m.<sup>2</sup>, have en indbyrdes Afstand af mindst 3 m. og ikke ligge Nabogrund nærmere end 1,50 m., forsaavidt de ikke beklædes med Brandvæg af 1½ Stens Tykkelse. Sjoboder, der har en større Grundflade, maa ikke ligge Naboeiendom nærmere end 12 m., forsaavidt de ikke beklædes med Brandvæg som ovenfor.

Taget maa ikke springe længere frem end i § 51 bestemt. Bygningskommissionen kan dog efter at have indhentet Havnestyrets Erklæring samtykke i Anbringelse af Bindeindretning med yderligere fremspringende Vindeark, naar den udføres i ildfast Material. Vindeark skal forsynes med Lemmer af ildfast Materiale. I Murstrøget maa dog Sjoboder af Træ stilles fra Bebyggelsen ovenfor ved Brandvæg af 1½ Stens Tykkelse.

For Sjoboder af Mur gjælder iøvrigt Reglerne ovenfor saavel som de særskilte Bestemmelser om Murbebyggelse, men kan for hver saadan Bygning af Bygningskommissionen tillades overbygget indtil 4 000 m.<sup>2</sup>s Grundflade i en Høide til Gesimsen af 15 m. og til Mønespids af 20 m. Ved Bestemmelse af Murtykkelsen (jfr. § 33) ansees 4 m. af Høiden af Gesimsen for at svare til de for Murbebyggelse anførte Etagehøider, forsaavidt Bygningskommissionen ikke af Hensyn til Bygningens Bestemmelse eller af andre Grunde finder, at større Vægtykkelse paatræves.

Sjoboder kan, uanset Bestemmelsen i § 39, opføres af Standerværk af saadanne Materialer som af Bygningskommissionen bestemmes.

Mod Sjøen regnes Høiden fra almindeligt Høivandsmaal.

Angaaende de fremdeles gjældende, fra den ældre Bygningslovgivning gjenstaaende Særbestemmelser om Sjoboder ved Vaagen og andetsteds samt om Tykkebyggens Boder (Tillagsbestemmelse af 2den September 1878) saavel som angaaende disse Forstrifters fremtidige Afløsning ved Tillagsbestemmelse til nærværende Lov henvises forøvrigt til § 99 — jfr. § 102.

19 April.

**O. Træsture.**

§ 58. Udenfor det Strøg, der strækker sig fra Bergenhus Fæstning udover Sandvigen til Bygrændsen, nedenfor den ved Love for dette Strøg bestemte Grænse for Jldsteders Anbringelse, skal det — uanset Murtvangsbestemmelsen — være tilladt at opføre Skure af Træ, aabne eller forsynede med enkelt Vordflædning, naar deres Grundflade ikke overstrider 50 m.<sup>2</sup> og deres Høide til Mønet ikke overstiger 5 m. Saadanne Bygninger maa dog ikke ligge Gade, offentlig Plads, anden Bygning eller Nabogrund nærmere end 4 m. Deres Tag maa ikke have større Fremspring udenfor Bæglinjen end 0,80 m. Bygningskommissionen kan dog for Skure, der opføres i industrielt eller Bedriftsøiemed, tilstede en Grundflade af indtil 200 m.<sup>2</sup> og en Mønehøide af indtil 7 m., saalænge de benyttes efter sin oprindelige Bestemmelse.

Uanset Bestemmelserne i § 40 kan Træsture af indtil 5 m.<sup>2</sup>s Grundflade med ikke over 5 m.s Mønehøide opføres umiddelbart mod Naboeiendom.

De her omhandlede Bygninger maa ikke indrettes eller benyttes til nogen saadan industriel Virksomhed, at efter Bygningskommissionens Skjon Jldsfare dermed kan være forbunden, og det tillades ikke at forsyne dem med Jldsted, hvis de ligger i mindre end 20 m.s Afstand fra andre Bygninger. Opføres senere Bygning i større Nærhed, maa Jldstedet fjernes.

Paa Strækningen fra Bergenhus Fæstning og udover Sandvigen til Bygrændsen skal det være tilladt at opføre Skure af Træ som ovennævnt i Bedriftsøiemed med en Grundflade af indtil 1 200 m.<sup>2</sup> og en Mønehøide af indtil 7 m., naar de bygges nedenfor den ved Love for dette Strøg bestemte Grænse for Jldsteders Anbringelse. J<sup>o</sup> Træstur opførte paa nævnte Strækning maa intet Jldsted opføres, selv om de ligger i 20 m.s Afstand fra andre Bygninger.

**P. Konstruktioner, Materialer og Bygninger, som særskilt maa godkjendes.**

§ 59. Bygningskommissionen har at afgive de fornødne almindelige Bestemmelser angaaende den tilladelige Paakjending af de ved Byggearbejders Udførelse anvendte Materialer og Konstruktioner saavel som med Hensyn til Byggegrundens Belastning (jfr. § 44 og § 85).

Naar der agtes anvendt Konstruktioner eller Materialer, som ikke er omhandlede eller forudsatte i nærværende Lov eller i de af Bygningskommissionen i Genhold til 1ste Pasjus givne Regler, skal Anmelderen udtrykkelig gjøre opmærksom derpaa, ligesom han har at tilvejebringe de nærmere Oplysninger, som Stadsfondtoren anser fornødne (jfr. § 29 og § 31).

Stadsfondtoren er berettiget til paa Bygherrens Bekostning at anstille de fornødne Sikkerhedsprøver.

Han kan dog ikke negte at meddele Tilladelse til at anvende Materialer eller Konstruktioner, fordi om de ligger udenfor det

sedvanlige og erfaringsmæssige, saafremt de i Brandssikkerhed og 19 April. Styrke samt i sanitær Henseende ikke findes at staa tilbage for, hvad nærværende Lov kjender.

§ 60. For Bygning, som er bestemt til at optage eller at tjene til Bolig for et større Antal Mennesker, saasom Kirke, Teater, Forlystelses-, Udstillings- og Skolelokale, Aghl, Hotel, Sygehus, Kaserne, Arbejderbolig, større Restaurationslokale eller større Leiegaard o. s. v. saavel som for større industrielle Anlæg, større Forretningslokaler og Lagere e. l., har Bygningskommissionen, efterat der er aabnet Sundhedskommissionen Leilighed til at udtale sig, at give angaaende Bygningsmaade, Materialer og Indredning de hyderligere Forskrifter, som ansees fornødne til de besøgendes eller Beboernes Betryggelse eller af Sundhedshensyn saavel som henseet til Ildssikkerhed eller Stabilitet. (Jfr. Love af 6te Juni 1891, 27de Juni 1892, 8de Juni 1895.)

I saadanne Bygninger skal som Regel Porte og Døre altid slaa ud.

Bygningskommissionen kan endvidere for Indredning af Rum i Baaningshus til Udsalg eller til Opbevaring af ildelugtende eller af brændbare Stofte give de Forskrifter, som ansees fornødne for at forebygge Udbredelse af Stank til Beboelses- og Arbejdsrum eller paafrævede til Betryggelse mod Ildsfare.

Foranstaaende Bestemmelser kommer ogsaa til Anvendelse paa ældre Bygning, som uden oprindelig at være bestemt dertil senere agtes benyttet som i nærværende Paragraf anført.

#### Q. Priveter og Kreaturstalde.

§ 61. I enhver Bygning, bestemt til varigt Ophold for Mennesker, skal der anbringes Priveter overensstemmende med Bergens Sundhedsvedtægts Forskrifter.

Hjose og Stalde maa under Tagtagelse af Sundhedsvedtægtenes Forskrifter kun anbringes, hvor ikke Sundhedskommissionen af Hensyn til trang Gaardsplads eller andre stedlige Forhold finder at maatte forbyde det — jfr. § 102.

Paa det Rids, der ledsager Byggeanmeldelser, skal Plads og Indredning af Priveter, Stalde og Hjose noiaagtig betegnes.

#### R. Indhegninger, Hjørnebræk og Afvisere.

§ 62. Mod Gade, der er aabnet for almindelig Færsel, skal, medmindre Reguleringskommissionen fritager derved, enhver Tomt, som ikke er fuldt bebygget til Gadelinjen, eller hver tilstødende, det offentlige ikke endnu overdraget Del af Gade forsynes med forsvarelig Indhegning efter Reguleringskommissionens nærmere Bestemmelse. Indhegningen maa ikke være under 0,80 m. eller over 3 m. høi uden Reguleringskommissionens Samtykke.

Naar Indhegning mod Gade eller offentlig Plads har en Længde

19 April. af 12 m. eller mere, kan Bygningskommissionen forlange anbragt i samme en Port til at slaa ind af mindst 2,50 m.s Bredde.

Ingen Indhegning maa opføres af uhøvet Materiale. Hverken Indhegning eller Bygning maa tjærebredes eller overstryges med andet ildsfarligt Stof.

§ 63. Bygning saavel som Indhegning, der støder umiddelbart til reguleret Gade, offentlig Plads eller Passage, skal paa Hjørnetomt mod disse brækkes efter en mindst 3 m. lang Afstjæringslinje og med lige store Vinkler ved denne. Hjørnet kan istedet, med Reguleringskommissionens Samtykke, afrundes, men isaafald maa Vuen ikke springe mere end 0,30 m. frem foran den ovenfor bestemte Afstjæringslinje.

Reguleringskommissionen kan tilstede Undtagelser fra For-  
skriften i denne Paragraf.

§ 64. Rækværk, Afvisere og Bøiler kan — udenfor det i § 50, 4de Paragraf med Hensyn til Rjældernedgange nævnte Tilfælde — ikke anbringes paa Fortaag uden med Reguleringskommissionens særskilte Tilladelse.

#### S. Skorstenspiber, Lodpiber og Feierdøre.

§ 65. For Skorstenspibe, hvorved forstaaes Pibe, der er indrettet til at renses ved Gjennemgang, gælder følgende Regler:

- a. Den skal indvendig i sin hele Længde være retvinklet og af nogenlunde samme Størrelse, mindst 0,47 m. i Kvadrat, samt uden Afstatter. Større Pibe kan dog med Bygningskommissionens Tilladelse opføres med cirkelformigt Tversnit.
- b. Er Piben større end 0,60 m. i Firkant eller Diameter, skal den være forsynet med indvendige Stigetrin.
- c. Er der ikke Grue paa det Sted, hvor Piben begynder, skal denne forsynes med Feierdør.
- d. Piben kan trækkes med en Hældning af indtil 45° fra den lodrette Linje, naar den hviler paa eller er muret i Forband med en fra Grunden gaaende Væg af mindst 1 Stens Tykkelse med  $\frac{1}{4}$  Stens Udfragning paa begge Sider indtil Pibens ydre Flader. Ellers maa Trækning ikke finde Sted, medmindre Bygningskommissionen i særlige Tilfælde meddeler Tilladelse dertil; dog maa ingen Skorstenspibe tillades trukken mere, end at den kan staa frit uden Forstøtning.

§ 66. For Lodpibe, hvorved forstaaes Pibe, der er mindre end 0,47 m. i Kvadrat, gælder følgende Regler:

- a. Lodpibe skal være indrettet til at renses med Borste.
- b. Lodpibe skal være enten kvadratisk eller cirkelrund og af uforandret Størrelse i sin hele Længde, idet hver indre Side i Almindelighed skal være ca. 0,23 m. eller, om Piben er rund, Diameteren af denne Størrelse. Dog kan det tillades, at der gives runde Piber en mindre Diameter indtil 0,16 m., forsaavidt de opføres af Formsten og spækkes, eller af indmurede ildsafte Rør.
- c. Lodpibe maa ikke trækkes, uden at den hviler paa Mur, og

heller ikke da med større Hældning end  $25^{\circ}$  fra den lodrette Linje. 19 April.

Hjørner, som opstaar ved en forandret Retning, skal afrundes efter et Cirkelstykke med mindst 1 m.s Radius.

d. Hvor Røgen begynder, og over det øverste Bjelkelag samt i Regelen ved enhver forandret Retning, skal den forsynes med Fejerdør.

e. I Lodpipe af kun 0,16 m.s Diameter maa alene indledes Røgen fra 3 almindelige Dvne eller 2 Dvne og Rømsur og i Lodpipe med 0,23 m.s Diameter eller Sider alene Røgen fra 7 saadanne.

§ 67. Enhver Røge Rør skal enten fundamenteres fra Grunden af eller udtrages fra Mur. Dog kan Bygningskommissionen tillade, at Lodpipe med høist 0,23 m.s Side eller Diameter opføres over Bjelkelagene paa Hvalv af fornøden Styrke mellem Bjelkerne. Hvalvet skal da hvile paa Jerndragere, anbragte mellem Bjelkerne og forsvaerlig forbundne med disse.

En Røges Munding skal ligge mindst 0,80 m. høiere end Mønet eller ogsaa saaledes, at dens horisontale Afstand fra Tagfladen bliver mindst 3 m.

Den sidste Afstand gælder ogsaa, naar Røgen kommer nærmere anden Bygnings Tag eller Trævæg eller dens Murvæg, hvis denne har Abning paa den mod Røgen vendende Side. Naar Bygning opføres i nærmere Afstand fra tilværende Røge Rør, skal denne paa den bygghendes Beforsning forhøies, saa lovlig Afstand opnaaes.

Røge Rør skal gives mindst  $\frac{1}{2}$  Stens Tykkelse af velbrændt Mursten i godt Forband, indvendig muret nøiagtig glat, stensfuret og kostet samt udbvendig pudset eller fuget. Dens indre Flader maa ikke komme Træverk nærmere end 0,23 m.

De fritstaaende Yderflader af Røgen maa ikke belemres saaledes, at Eftersynet vanskeliggjøres. Forer Røge Røret gennem Rum, hvor der habes Oplag af let antændelige Gjenstande, skal den være omgivet af en Indhegning, staaende mindst 0,60 m. fra Røgens Yderflade, dog saaledes, at der gennem en laasfærdig Dør altid er Afgang til Røgen.

I Bygning kan Røge Røret opføres fritstaaende i 8 Gange saa stor Høide som Røgens mindste udbvendige Bredde.

Ventilationsaabninger maa alene undtagelsesvis og efter særskilt Tilladelse af Bygningskommissionen anbringes i Røge Rør og aldrig i Lodpipe.

Efter Bygningskommissionens nærmere Bestemmelse skal det være tilladt at anbringe mere eller mindre fladtliggende Røgekanaler, naar de overalt lægges paa forsvaerligt og tilstrækkeligt bredt Murfundament fra Grunden. De maa i Tilfælde indrettes saaledes, at de med Lethed kan feies.

Hvor Bygningskommissionen finder det paatrævet, kan den for Røge Røret, som opføres inde i Bygning, paabyde større Murtykkelse, Tversnit og Dimension end i §§ 65–67 forskrevet.

19 April.

§ 68. For udenfor Bygning fritstaaende Pibe bestemmer Bygningskommissionen Murtykkelse, Tverrsnit, Dimensioner og Fundamentering m. v.

Pibe fra Fabrik, Bageri og andet Anlæg, hvori der foregaar større Varmeudvikling end ved almindelige Ildsteder, skal have mindst 1 Stens Tykkelse, saafremt Bygningskommissionen ikke finder Grund til at paabyde større Murtykkelse; den skal være indrettet til at renses ved Gjennemgang og opføres i den Høide, som Bygningskommissionen bestemmer. Mindste Afstand fra den indre Flade af saadan Pibe til Træverk skal være 0,36 m.

Forbolder Røg fra Pibe Ulempe for Beboere af omliggende Strog, kan Bygningskommissionen paalægge Eierne at rette Mangelen, hvad enten Piben er opført før eller efter denne Lovs Ikrafttræden.

Skadelige Gasser fra deslige Anlæg skal altid afledes saa høit over Bygningens Tag, at Naboerne ikke forulempes. Det samme gælder om Dampe, som efter Bygningskommissionens Skjøn er til Uleilighed for Naboer eller dem, som færdes i Nærheden.

§ 69. Feierdør i Pibe skal være af Støbejern, den skal være tætsluttende og hvile paa Hængsler. Døren skal være mindst saa stor i Girkant som Pibens indvendige Diameter eller Tvermaal.

I Lodpibe skal Feierlugen desuden være forsynet med en tætsluttende indre Dør samt med dobbelt Fals.

Døren maa ingensteds komme Træværk, som ikke er klædt med ildfast Materiale. nærmere end 0,40 m., og foran den maa Trægulv i Pibens Brædde være klædt med ildfast Materiale i mindst 0,40 m.s Udstrækning.

Feierdør maa altid være let tilgængelig.

**T.** Ildsteder, Dampkedler, Varmeapparater, Ledninger for varm Luft, elektriske Kraftledninger og Røgrør.

§ 70. Ildsted maa alene anbringes i lukket Rum af mindst 2 m.s Høide.

I Udhushygninger eller Skur maa der udenfor det i § 58, 2den Passus omhandlede Tilfælde ikke anbringes Ildsted.

Hvorvidt og paa hvilke Betingelser der fremtidig kan anbringes Ildsted i Sjøboder eller Pakhuse, fastsættes i Tillægsbestemmelse til nærværende Lov (jfr. § 72, 6te Passus og § 102, 1ste Passus).

For Bygningerne paa den kontoriske Grund (Tykkebruggen) vedbliver Tillægsbestemmelse af 2den September 1878 til Bergens hidtil gjældende Bygningslovgivning at være i Kraft, indtil den i Tilfælde maatte afløses af en Tillægsbestemmelse til nærværende Lov — jfr. § 102, 2den Passus litr. a.

§ 71.

a. Naar Ildsted med sedvanligt Ildrum, saafom almindelige Ovne, Raminer, Komfurer, o. l., opættes nærmere Væg, hvori findes Træverk, end 0,60 m., skal der langs denne anbringes Brandmur

af mindst  $\frac{1}{2}$  Stens Tykkelse og af saa stor Udstrækning, at 19 April.  
ingen Del af Ildstedets Yderslader kommer Brandmurslister eller  
andet Træverk nærmere end 0,30 m. Ildstedet maa ikke  
komme saadan Brandmur nærmere end 0,15 m.

Ildstedets Afstekasse skal være indesluttet i hel Jernkapsel,  
som maa været fjernet mindst 0,10 m. fra Gulvet; har Ildstedet  
hel Bund, saa at der ikke er Afstekasse, skal Bunden være  
fjernet mindst 0,24 m. fra Gulvet.

Gulvet under Ildsted skal være belagt med ildfast  
Materiale, hvilket ved almindelige Dvne skal springe frem mindst  
0,30 m. foran Slægget og ved andre Ildsteder mindst 0,60 m.  
foran samme og mindst 0,30 m. forbi Siderne.

Ildsted skal være anbragt paa Jod af Sten eller Jern,  
og hvor Joden er uden Nabning, saa at Luften ikke kan cirkulere  
frit, maa den udmøres kompakt mellem Bunden og Gulvet.  
Dette gjælder ikke Stenovne, hvilke derimod skal hvile paa en  
valset Jernplade af mindst 0,003 m. Tykkelse. Saadanne Dvne  
kan opføres umiddelbart til Brandmuren.

- b. Jernovne med større Ildrum, saasom Centralvarme-Apparater  
o. l., skal være fjernede mindst 1 m. fra Træverk og, naar  
dette er beklædt med  $\frac{1}{2}$  Stens Mur, mindst 0,60 m. fra denne.

De skal, hvis ikke Bygningskommissionen tillader andet,  
anbringes paa Mursfundament eller Hvalv. Gulvet foran og  
paa Siderne af dem skal i mindst 1 m.s Afstand være ildfast.  
Ildrummet skal være udforet med ildfast Sten. Disse Ildsteder  
skal altid være forsynede med Afsteklader foran Ildrummets Dør  
og med fast Skjerm (Ventilbæksel) foran Dørens Træskul.

- c. Mindre, murede Ildsteder, saasom Gruer (Arnesteder og Peiser),  
indmurede Romsfurer og Bryggepander, Ildsteder for Rjoller,  
Røgtammere osv., skal være af mindst 1 Stens Mur. Støder  
denne til Træverk, skal Muren, saalangt Luen spiller inde i  
Ildstedet, gøres  $\frac{1}{2}$  Sten tykkere.

Gulvet foran Ildstedet skal være ildfast i mindst 1 m.s  
Udstrækning.

Bygningskommissionen kan tillade, at denne Slags Ild-  
steder sættes paa Bjeller.

- d. Større murede Ildsteder, saasom Bagerovne o. l., skal staa frit  
og deres Ydersider ikke komme Væg nærmere end 0,60 m.  
De maa alene anbringes paa Mursfundament og skal opføres  
af mindst 1 Stens Mur, der, saa langt Luen spiller inde i  
Ildstedet, skal forsterkes med  $\frac{1}{2}$  Sten. Ildrummet skal yderligere  
udføres med ildfast Sten af mindst 0,10 m.s Tykkelse. Gulvet  
i Rummet, hvori Ildstedet er anbragt, skal i sin Helhed bestaa  
af ildfast Materiale.

Over Røgeovne, Romsfurer m. v. samt aabne Ildsteder  
skal anbringes Række af ildfast Materiale med Afledning for

19 April.

Dampe i dertil særskilt opmurede Træpiber af  $\frac{1}{2}$  Stens Mur. Ildsteder uden Afledning for Røg gennem Pibe maa kun anbringes efter Bygningskommissionens nærmere Bestemmelse i hvert enkelt Tilfælde.

§ 72. Dampkedler maa ikke anbringes fra nyt af, flyttes eller forandres uden forudgaaende særskilt Anmeldelse til Stadsfonduktøren. Anmeldelsen, der bliver at forkynde for Naboer paa samme Maade som i § 29 for Byggeanmeldelser bestemt, skal være ledsaget af:

- a. Situationsplan, som i tilstrækkelig Maalestok viser de nærmeste Omgivelser.
- b. Bygningsriids med Angivelse af Kedelens og Maskinens Plads, Skorstenens Stilling og Hoide, Ild- og Røgfkanalers Retning mod og Nærhed ved Nabobygning eller Nabogrund.
- c. Beskrivelse af Kedelen med Angivelse af dens Dimensioner, Hedsflade og Damptryk.

Overalt, hvor det er tilladt at anbringe Ildsted, kan der ogsaa anbringes Centralopvarmnings- og andre Kedler, der ikke er bestemt til at drive Maskiner og ikke har større Spending end indtil 1 Atmosfæres Overtryk, naar derunder iagttages de i de efterfølgende §§ 73—75 givne Forstrifter.

Andre Kedler paa indtil 5 Hestekræfter kan anbringes paa Sted eller i Bydel, hvor Bygningskommissionen under Hensyn til Driftens Art eller Forholdene iøvrigt maatte finde det tilstedeligt. Regtelse fra Bygningskommissionens Side kan indantes for Reguleringskommissionen.

Storre Kedler maa kun anbringes paa Sted eller i Bydel, hvor Reguleringskommissionen, efter at have modtaget Indstilling fra Bygningskommissionen, tillader det.

Naar Bygnings- eller Reguleringskommission tillader Anbringelsen, Flytningen eller Forandringen, kan den derfor opstille de særlige Betingelser til Betryggelse mod Fare eller til Bestyttelse mod Ulempe for Naboer, som den finder paatrævede.

Indtil nye Regler desangaaende maatte udfærdiges gennem Tillægsbestemmelse til nærværende Lov, vedbliver det fremdeles i samme Udstrækning som hidtil at være forbudt at anbringe Dampkedler, Dampbeholdere i Pathuse og Sjoboder — sfr. § 102.

Angaaende Kontrol med Anlæg, Drift og Benyttelse af Dampkedler og Dampbeholdere forholdes i Bergen fremtidig overensstemmende med Lov af 27de Juni 1892 og Lov af 27de Juli 1895 samt med de i Henshold til samme af Kongen givne reglementariske Forstrifter.

For Anlæg, der ikke indgaar under det af Staten anordnede Tilsyn, fastsættes Kontrollen gennem Tillægsbestemmelse til nærværende Lov, hvilken paa dette Omraade træder istedenfor den ifølge § 102 ophævede Tillægsbestemmelse af 12te December 1871.

§ 73. Angaaende Dampfjedler gjælder endvidere følgende 19 April.  
Regler:

1. Naar fritstaaende, ikke indmuret Dampfjedel paa indtil 5 Hestekræfter opsættes nærmere ved Væg, hvori findes Træverk, end 1 m. fra Rjedelens Overflader, skal der langs Væggen anbringes Brandmur af mindst  $\frac{1}{2}$  Stens Tykkelse; mellem Muren og Rjedelen skal der være en Afstand af mindst 0,60 m.

Naar saadan Rjedel anbringes paa Trægulv, maa den staa paa en Fod af mindst  $\frac{1}{2}$  Stens Mur, hvorunder er lagt en Jernplade af mindst 0,004 m.s Tykkelse eller en forsvaerlig Stenhelle. Gulvet foran Ildstedet maa være dækket med af Bygningskommissionen godkjendt ildfast Materiale i mindst 1 m.s Udstrækning.

2. Dampfjedler paa 5 til 20 Hestekræfter og Rjedler for Centralopvarmning maa kun anbringes i Rum med ildfaste Vægge og Gulv samt ildfast Tag, der ikke maa være nærmere Rjedelens øverste Kant end 0,60 m.

3. Angaaende Dampfjedler paa 20 Hestekræfter og derover gjælder, hvad der ovenfor er bestemt, men skal de derhos anbringes i særstilt Bygning med aabent Sperreløft, hvis Træverk maa være i en Afstand af mindst 2 m. fra Rjedelens øverste Kant. Fra Forstrifterne i denne Paaus kan dog Bygningskommissionen tilstede Undtagelser for Sikkerhedsfjedler. Hvad der forstaaes ved Sikkerhedsfjedel, fastsættes af vedkommende Departement.

4. Angaaende indmurede Dampfjedler paa under 20 Hestekræfter gjælder, hvad ovenfor i § 71 litra d er bestemt om større murede Ildsteder.

§ 74. Det Kammer, hvori Luft-Centralvarmeapparat anbringes, skal være let tilgængeligt, beskyttet mod Forurensning af Luften og paa alle Kanter bestaa af Mur af mindst 1 Stens Tykkelse; alle Aabninger i denne med Undtagelse af Luftkanalerne skal være forsynede med ildfaste, tætsluttende Døre. Fejerdøre maa ikke findes i Varmekammeret. Overfladerne af Murverket maa ikke komme Træverk nærmere end 0,50 m. Fra disse Bestemmelser kan Bygningskommissionen tilstede Afvigelser ved smaa Anlæg, hvoraf ingen Fore er at befrygte.

§ 75. Angaaende Ledninger for varm Luft gjælder med Hensyn til Afstand fra Træverk m. v. de for Riber givne Forstrifter, medmindre Ledningerne bestaar af indmurede glasserede Rør, i hvilket Tilfælde det er tilstrækkeligt, at Rørene er skifte 0,10 m. fra Træverk eller ved  $\frac{1}{2}$  Stens Mur. Til Isolering maa kun benyttes Stof, der er godkendt af Bygningskommissionen.

Ledninger for Damp eller varmt Vand maa ikke anbringes Træ nærmere end 0,05 m., medmindre Mellemrummet er udfyldt med ildfast isolerende Materiale, i hvilket Tilfælde Afstanden kan

19 April. indskrænkes til 0,025 m. Udvikles Dampen under større Spænding end 1 Atmosfæres Overtryk, skal Afstanden mellem Ledning og Træverk eller Isolationsbelæggets Tykkelse særskilt fastsættes af Bygningskommissionen.

Hvor Ledningerne føres gennem Trævæg, skal de være isolerede fra denne paa saadan Maade som ovenfor anført.

Elektriske Lys- og Kraftledninger skal gennem Bygninger være anbragte og udstyrede saaledes som til enhver Tid herom i Lovgivningen foreskrevet.

§ 76. Røgrør maa ikke føres ud gennem Ydervæg, men skal altid ledes ind i Pibe saaledes, at det ender jævnt med Pibens indre Flade (jfr. dog sidste Passus). De maa heller ikke føres gennem en Pibes Bund.

Ei heller maa noget Røgrør trækkes gennem et Rum til et andet — for at komme til Pibe — uden Bygningskommissionens Tilladelse og aldrig i større Længde gennem et Rum til et andet end 5 m. Røret skal paa den Strækning, hvori det trækkes, være af Støbejern. Trækning af Rør paa Loft eller gennem Opbevaringsrum tillades ikke.

Røgrør skal være fjernet mindst 0,30 m. fra Træ eller være skilt fra samme ved Mur af mindst 0,12 m.s Tykkelse. Føres det gennem Tag eller Stillevæg, skal der mures omkring det saaledes, at Rørets ydre Flade ikke paa noget Sted kommer Træ nærmere end 0,23 m. Hvor Røret støder umiddelbart til Mur, skal det, naar det ikke er af Støbejern, være indlagt i Jernhylse.

Naar der paa Røgrør anvendes Røse, skal dette forsynes med Feierruge og indrettes til at tages af.

Anbringes inde i Skorstenspipe Røse paa et Røgrør, skal der være Feierdør paa Røset; dette maa være saaledes indrettet, at det med Lethed kan tages af.

U. Anlæg, hvori der arbeides med usedvanlig stærk Fld eller med let antændelige Materialer, Rjæller samt ilds- og sundhedsfarlige Anlæg.

§ 77. Brændevinsbrænderier, Ølbryggerier, Møltier, Støberier, Kogerier for Bø, Tjære, Tran og Olje, Kaffebrænderier saavel som alle andre Anlæg, herunder indbefattet Verksteder, hvori der arbeides med usedvanlig stærk Fld, samt Fabrikker, i hvilke der arbeides med letfængelige Materialer, saasom Høvlerier, Batfabrikker og lignende, maa kun anbringes i Murbygning. Dette gjælder ikke alene de Bygninger, hvori Fldstederne forefindes, men alle til Anlægget hørende Bygninger, hvori nogen efter Bygningskommissionens Skjøn ildsfarlig Virksomhed foregaar.

Saadanne Bygninger maa ikke opføres, uden hvor Reguleringskommissionen tillader det, og ikke til større Høide eller i flere Etager, end det tillades af Bygningskommissionen — jfr. § 102. Bygningskommissionen kan for denne Tilladelse opstille særlige

Forskrifter til Betryggelse mod Ildsfare, Samtlige Bjælkkelag skal 19 April. hvile paa grundmurede Vægge eller anden Konstruktion, som i Henseende til Ildsikkerhed af Bygningskommissionen ansees lige dermed. Overalt, hvor ikke Hvalv anvendes, skal i Bjælkkelagene anbringes fyldte Stubbellofter, og maa der ikke indrettes Abninger i Gulvet i Arbeidsrummene undtagen — hvor saa er uundgaaeligt for Maskindriften — de for Drivrummenes Gjennemgang absolut fornødne Abninger.

Ildstederne skal være anbragt enten i egen Bygning eller i grundmuret Afdeling af Bygning. Deres Slæg maa aldrig vende ud mod det frie. I Fyrrum skal der være ildfaste Vægge og Gulv samt ildfast eller med ildfast Materiale beklædt Tag.

Slæg til Ildsteder i Rum bestemte til Tørring, eller hvori Rjedler — til Røgning af Olje, Fjernis, Tjære, Beg, Fedt eller til Behandling af lignende særdeles brændbare Stofte — er indmurede, skal anbringes udenfor Rummet.

Fra foranstaaende Bestemmelser kan Bygningskommissionen dog tilståde Afvigelser ved mindre Anlæg, hvoraf ingen Fare er at befrygte.

Paa den anden Side kan Bygningskommissionen bestemme, at ogsaa andre Anlæg end de ovenfor nævnte, naar den anser dem for ligesaa ildsfarlige som disse, skal opføres som ovenfor bestemt.

Ved Anlæg, hvor det paa Grund af Brændematerialet ansees fornødent, kan Bygningskommissionen foreskrive Anbringelse af Gnistkammer eller andet hensigtsmæssigt Apparat til Opfangelse af Gnister.

I Smedjer skal Væggene i 1 m.s. Høide over Gulvet bestaa af ildfast Materiale og Gulvet være ildfast.

For Kjølle gjælder, foruden hvad ovenfor er bestemt, at dens Sidevægge skal være af mindst 1 Stens Tykkelse, og at den ikke for nogen Del maa bestaa af antændeligt Materiale.

§ 78. I Værksted, hvor der arbeides med letfængelige Materialer, gjælder for Anbringelse af Rjedler, Tørreovne og lignende de i foregaaende Paragraf for Ildsteder givne Forskrifter. Naar Værksteds Vægge ikke er af Mur, skal der lades mindst 0,60 m.s. Mellemrum mellem Ildstedets Murværk og Væggen.

Røgkammer, Svovlskammer og lignende Rum skal overhvalves, deres Gulv og Vægge, forsaavidt de ikke er af Mur, beklædes med  $\frac{1}{2}$  Stens Mur, og deres Døre med Karne skal være af Metal eller paa alle Sider beklæbte med ildfast Materiale. Røgen skal afledes gennem Ribe.

I Værksted for Haandværkere, som arbejder i Træ, maa kun anbringes lukkede Ildsteder. Disse maa anbringes i en Fjernkasse, som paa alle Sider gaar mindst 0,20 m. udenfor Ildstedets Vægge, og hvis Sideflader er mindst 0,20 m. høie, samt paa muret Fundament i en Høide af mindst 0,50 m. over Gulvet,

19 April. Hvilket indtil 1 m. omkring Ildstedet belægges med ildfast Materiale. Ørne i saadanne Rum maa ikke have løse Plader.

§ 79. Industrielle Anlæg, som kan være skadelige for Sundheden eller til Ulempe for de Omboende, saasom Gasværker, Brændevinsbrænderier, Ølbryggerier, Tegl- og Kalkbrænderier, Garverier, Slagterier, Pølsemagerier, Kaffebrænderier, Østrier, Tran- eller Benfogerier, Fabrikker for Tilvirkning af Cellulose, Citori, Kaffeindsætning, Lim, Tarmestrenge, Stivelse, mineraliske Syrer, Salte og lignende kemiske Præparater samt for Tilvirkning af Maler-, Farve- og Gødningstoffer maa ikke anlægges uden, hvor Reguleringskommissionen efter at have indhentet Sundhedskommissionens Erklæring tillader det — jfr. § 102.

Ørutmøller, Øruttørrehus, Ammunitionslaboratorier, Fabrikker til Forædning af Sprængstoffer og Fyrverkerisager samt Fyrstikfabrikker maa ikke anlægges inden Byens Byggeterritorium.

Gjenopførelse af afbrændt eller iøvrigt ødelagt Anlæg af de i §§ 77, 78 og 79 omhandlede Slags samt Gjenoptagelse af saadant, naar det har været nedlagt et Aar, betragtes som nyt Anlæg.

#### V. Hovedreparationer, tilladt Forhøjelse m. v. af ældre Træbygninger.

§ 80. Skal ældre Bygning repareres i saa stor Udstrækning, at det af Bygningskommissionen ansees for at blive en Hovedreparation, maa de i nærværende Kapitel for Bygningers Opførelse givne Regler besolges. Disse maa ogsaa iagttages, naar saadan Reparation kun gjælder en enkelt Del af Bygning, forsaavidt saa kan ske uden at nødvendiggjøre større Forandringer af de tilstødende Dele af Bygningen.

Er Bygherren misfornøiet med Bygningskommissionens Bestemmelse, kan han, hvis han ikke vil indaakte den for vedkommende Regjeringsdepartement, optage lovligt Skjøn for at faa afgjort, hvorvidt Arbeidet skal betragtes som Hovedreparation eller ikke. Omkostningerne ved Skjønnen bæres af den af Parterne, som Retten bestemmer.

Træbygninger med mindre Høide end den tilladt største, og som ligger for lavt over Grunden, kan dog, selv om de ligger i Murstrog, løstes og sættes paa Grundmur af indtil 0,80 m.s Høide over Grunden; i saa Tilfælde maa Gulvbjælkelaget i Beboelseshuse samtidig løstes indtil mindst 0,30 m. over Grunden og Rummet under samme. om der ikke udgraves Kjelder, indrettes som foreskrevet i § 44.

Har Beboelseshusene i nogen Etage i ældre Træbygning mindre Høide end 2,50 m. fra Gulv til Loft, kan Etagen forhøies; dog maa ikke Bygningens Høide komme til at overskride den største tilladte Høide.

## W. Forstjellige Bestemmelser.

19 April.

§ 81. Det tillades ikke at opføre Bygninger, som ved sit Udseende efter Bygningskommissionens Skjøn vil virke skjæmmende for Omgivelserne eller for vedkommende Strøg.

§ 82. Ethvert Bygningsarbejde skal udføres haandværksmæssig og forsvarlig. Hvis saa ikke ster, skal det paasees, at det ufuldte fjernes. Bygningskommissionen kan, indtil dette efterkommes, forbyde Arbejdets Fortsættelse.

Saaavel ved Opførelse af en ny Bygning, som ved Redrivning af ældre skal der, medmindre Stadskondiktoren finder det usornødent, benyttes Stillaadser. De fornødne nærmere Bestemmelser angaaende Stillaadseres Anbringelse og Tilsynet med samme m. v. udfærdiges som Tillægsbestemmelse til nærværende Lov, jfr. § 99.

Naar Bygverk, Indhegning, Forstøtningsmur mod Gade, Plads eller offentlig Grund eller Stillaad, i det hele eller for nogen Del, er saa slet opført eller saa forfaldent, eller i Forhold til Belastningen saa svagt, at Bygningskommissionen antager, at det er farligt for den offentlige Sikkerhed, for Beboere eller for Arbejdere, skal det eller den Del deraf, hvoraf Skade kan berygtes, sættes i forsvarlig Stand eller borttages. Saafernt Gieren ikke uopholdelig efterkommer Paalægget herom, har Politiet at besørge det udført paa hans Bekostning.

§ 83. Forsaavidt og i den Udstrækning, Bygning indredes til Beboelse eller varigt Ophold for Mennesker, skal ethvert Bjelke- og Træværk forsynes med et i mindst 0,10 m.s. Høide udfyldt Stubbefløt (Indstudsdaekke), saafremt Loftet ikke er udført som Hvælv. Til Fyld over Stubbefløt, i Gulve og i Tage maa kun anvendes af Bygningskommissionen godkjendt Stof. Dette maa i ethvert Tilfælde være uantændeligt og derhos frit for Fugtighed, for Gulvet paalægges, ligesom Fylden ikke maa være forurenset ved organiske Bestandde, som kan være sundhedsfarlige. Tidligere benyttet Stubbefløtsfyld maa ikke paany anvendes, medmindre den renses paa saadan Maade, som af Bygningskommissionen bestemmes.

Vægge i Bygninger maa ikke fyldes med Strø, Hølspaan eller andre efter Bygningskommissionens Skjøn ligesaa let antændelige Stoffer; heller ikke maa Væggene i Bygninger, bestemte til Beboelse eller til varigt Ophold for Mennesker, fyldes med sundhedsfarligt Stof.

§ 84. Ved halv Stens Tykkelse forstaaes i nærværende Lov mindst 0,11 m., ved hel Stens mindst 0,23 m., ved halvanden Stens mindst 0,35 m. og ved to Stens mindst 0,47 m.

Gulsten og Guldur kan anvendes. Dog skal de nærmeste Skifter over Grundmuren udføres som Guldur. Ydermure, hvori Bjelker skal hvile, skal derhos for de tre nærmest underliggende Skifters vedkommende være af Guldur, i hvilken der dog er Afgang til at anbringe enklest Luftkanal mellem hvert Bjelkepar. Det

19 April. samme gjælder de i § 33 omhandlede Mellemvægsmure, der dog, naar Gulmur anvendes, maa være af  $1\frac{1}{2}$  Stens Tykkelse. Bygningskommissionen kan udfærdige de fornødne Regler for Forband i Gulmur og hvad dermed staar i Forbindelse.

Naar Bjelker og Tagaase indlægges i Mur, maa de isoleres forsvarelig mod Fugtighed.

Værende Dele af de i en Bygning anvendte Jernkonstruktioner skal beklædes forsvarelig med et af Bygningskommissionen godkendt Isolationsmateriale.

§ 85. Enkelt Træbjelke i almindelige Baaningshuse skal have en Styrke, der i det mindste svarer til den, som 0,18 m. brede (b.) og 0,24 m. høje (h) Træbjelker har, naar deres fritliggende Længde (l) er 5,50 m. og Afstanden (a) mellem Bjelkernes Midte er 0,80 m., hvilket i sin Almindelighed kan udtrykkes ved Formelen 
$$\frac{b h^2}{l^2} = 430 a.$$

Ved Bygninger, hvor Jernbjelker anvendes, eller hvor Bjelkerne tiltrænger mere end almindelig Styrke, er det overladt Bygningskommissionen at give Regler for Stabilitetsberegningen i Forhold til Bygningens Bestemmelse.

To Bjelkers Afstand maa ingensteds være over 1 m. fra Midte til Midte, og mindst  $\frac{1}{3}$  af Bjelkernes Antal maa forsynes med et forsvareligt Anker i begge Enden, saaledes at Ankrenes Afstand ikke overstiger 3 m., hvilken Forankring og Afstand ogsaa skal iagttages for alle Ydermure. Paa samme Maade skal Endegable forankres til Tagverket. Ligger Bjelkerne parallele med Ydermuren, skal Ankrene besæstes over mindst 3 Bjelker.

Foruden den her foreskrevne Forankring skal der i Murbygninger i hver Etage over Vinduerne under Bjelkelagene anbringes gennemgaaende Rude-Ankere af mindst 0,020 m.s Rundjern eller Ståldjern af tilsvarende Styrke.

§ 86. Naar Tag tækkes med Teglsten eller Skifer, maa dets Sperreverk have mindst Halvdelen af den Styrke, som i § 85 er bestemt for Bjelker.

Den fritliggende Længde maales paa den horisontale Projektion.

§ 87. Forinden der begyndes paa Opførelse eller Istandsættelse af Varmeapparat, Bagerovn eller Røjle eller paa at indmure Bryggepande, Dampkedel, Brændevinskedel og deslige, paa ligger det Bygmesteren eller vedkommende Haandverker og Huseier, en for begge og begge for en, særskilt at anmelde Arbeidet for Stads-konduktøren (Bygningsinspektøren), selv om de anbringes i ny Bygning og er medtagne i den for sammes Paabegyndelse ifølge § 29 indgivne Anmeldelse.

Den samme Regel gjælder for større Reparationer af ældre saadanne Ildsteder samt saavel for Anbringelse af almindelige Ildsteder og Røjer fra nyt af som for Forandringer ved ældre saadanne.

Disse Arbeider maa ogsaa for ældre Bygningers Vedkommende 19 April. udføres i Overensstemmelse med Forrifterne i nærværende Lov.

§ 88. Forinden Pibe tages i Brug, maa den være rensket og Cieren have erhvervet Attest fra Stadsfondtoren for, at Piben er lovlig og forsvarlig opfort. Forinden saadan Attest udfædtes, bliver Piben at undersøge af Feierinspektoren. Vignende Attest skal være erhvervet fra Stadsfondtoren for alle nye og forandrede Ildsteder i ældre Bygning samt for de i §§ 73, 74, 75, 77 og 78 nævnte Indretninger, inden de tages i Brug.

§ 89. Ved de lovbestaaende Brandbesigtelser skal det nøiagtig paasees, om nærværende Lovs Forrifter er befulgte. Findes dette ikke at være Tilfældet, skal det lovstridige Forhold anmeldes, forat Vedkommende i Tilfælde kan blive dragen til Ansvar.

§ 90. Bebygget Eiendom maa ikke deles uden forudgaaende Anmeldelse til Stadsfondtoren, der indberetter Sagen til Bygningskommissionen, naar der ved Delingen opstaar Forhold, som kommer i Strid med de i nærværende Lov indeholdte Forrifter, i hvilket Tilfælde Bygningskommissionen har at negte Samtykke til Delingen.

§ 91. Paa enhver Eiendom skal være tydelig angivet dens Husnummer overensstemmende med den gjældende Matrikul. Hvor dertil er Anledning, skal Nummeret anbringes over Port eller Indgangsdør.

Gadernes Navne fastsættes af Kommuneskyret. Gadeafskilte anbringes i passende Antal ved Hushjørnerne.

§ 92. For det offentlige Tilsyn med Byggearbejder, derunder indbefattet Modtagelse af Anmeldelser og Varslinger, Afholdelse af Bygningsforretninger, Meddelelse af de fornødne Attester m. v., erlægges saadan Betaling, som bliver at fastsætte i Tillægsbestemmelse til nærværende Lov.

For denne Betaling, der beregnes og opkræves af Stadsfondtoren (Bygningsinspektoren) og paategnes vedkommende Attest eller Dokument, men naar Kommunen har overtaget alle Udgifter ved Tilsynets Gjennemførelse i Genhold til Kommuneskyrets af Kongen approberede Beslutning, tilfalder Kommuneskassen, habes Panteret i de opførte Bygninger eller i Grunden samt Fortrinsret lige med offentlige Skatter. I Mangel af mindelig Betaling kan den inddrives ved Udpantning.

§ 93. Til at afgive Skjøn og Takster i Genhold til nærværende Lov opnævnes Mændene inden et særskilt Udvalg af Skjønsmænd for Bygningsanliggender. Dette Udvalg istandbringes — med Fornyelse af Halvparten hvert andet Aar — af Byfogden efter Forslag af Magistrat og Formandskab. Udvalget skal bestaa af mindst 36 Medlemmer. I Udvalget kan ogsaa optages Mænd, der ikke er anførte i Lagretsmandtallet eller besidder alle de i Lov af 28de August 1854 § 1 bestemte Egenstaber, saafremt de anses

19 April. særlig skiftede for Hvervet og er villige til til at overtage samme. Skjønsmændene erholder hver en Godtgjørelse af mindst Kr. 2,50 pr. Dag. Denne kan af Retten efter Forretningens Bidtloftighed forhoies til et Maximum af Kr. 8,00 pr. Dag.

### Kapitel 5.

#### Om Strafansvar m. v.

§ 94. Den, som forsømmer at gjøre nogen i nærværende Lov eller i Tillægsbestemmelse til samme paabuden Anmeldelse eller Barsting, eller som paabegynder noget Arbeide, forinden den foreskrevne Byggetilladelse er meddelt, straffes med Bøder fra Kr. 5,00 til Kr. 200,00.

Samme Straf er den undergiven, som uden at have erhverve de lobbefalede Attester tager eller lader tage i Brug Bygning Ildsted eller nogen anden Indretning, for hvilken Attest er foreskreven inden Forbrugtagelse.

For uberettiget Opførelse af Bygning ved anden end godskjendt Ansvarshavende erlægger den Skyldige en Bød fra Kr. 200,00 til Kr. 800,00 — jfr. § 29, 4de Pasjus.

§ 95. Begaaes der iøvrigt Overtrædelse af de i nærværende Lov eller i Tillægsbestemmelse til samme indeholdte Forfrister eller af nogen af Bygnings- eller Reguleringskommissionen i Medhold af Loven eller gjældende Tillægsbestemmelse udstedt Byggeforfrist eller for det specielle Tilfælde lovlig given Forholdsordre, skal saavel Eieren som vedkommende Haandverkere eller andre, som har forestaaet Arbeidet, være pligtige til, en for alle og alle for en, inden en af Politiet sat Frist under løbende Dagmulkft at rette det lovstridig udførte ved enten at borttage eller forandre det. Desuden skal den eller de, som har forestaaet Arbeidet, hver bøde fra Kr. 5,00 til Kr. 200,00. Vil eller kan Huseieren, uagtet dertil opfordret, ikke opgive disse, er han selv undergivet lige Mulkft. Den samme Forpligtelse, som efter foranstaaende paahviler Bygherren til at rette de lovstridige, skal under lige Ansvar paahvile hver efterfølgende Eier af Huset.

§ 96. Overtrædelse af nærværende Lov eller de i Genhold til samme givne Tillægsbestemmelser paatales af det offentlige i de for Politisager bestemte Former.

Bøderne tilfalder Kommunekassen.

### Kapitel 6.

#### Om Lovens Virkefreds og Ikrafttræden samt om Tillægsbestemmelser.

§ 97. Nærværende Lov gjælder Bergens Bys Territorium, saaledes som dette i Genhold til Lov af 18de Mai 1876 er bestemt ved Grænseopgangsforretninger af Oktober og November samme Aar, stadfæstede ved kongelig Resolution af 18de December 1876.

Hvilke af nærværende Lovs Bestemmelser i Tilfælde bliver 19 April. at gjøre gjældende for de i § 7, sidste Pasfus omhandlede Dele af Landdistrikt, samt hvorledes Bygningsmyndigheder for disse Distrikter skal anordnes, bestemmes af Kongen, efterat vedkommende Herredssthire og Byens Kommunesthire har udtalt sig om Sagen.

Strøget for hymæssig Bebyggelse, inden hvilket i Tilfælde Lovens samtlige Forrifter bliver at besolge, er det Omraade af Byens Territorium, der begrændses af Byfjorden, Puddefjorden, Nordfiden af Landkarret ved Nygaardstrømmens sydligste Brolob og Store Lungegaardsvand samt paa Landfiden af en Linje trukken østover langs Bygrændsen fra Fløen indtil ca. 150 m. ovenfor Skæringspunktet mellem Bygrændsen og den retløbende Forlængelse af den østre Side af Fjeldveien forbi Bellevue. Derfra bøier Grænsen ret af mod Nordvest, gaaende langs Floisfjeldets sydvestlige og mod Nord langs dets vestlige Skraaning fortløbende i ca. 150 m.s Afstand ovenfor Fjeldveien og omtrent parallelt følgende dennes Hovedretning indtil Mulelven. Herfra gaar Grænselinjen videre nordover langs Skraaning af Sandvigsskjeldet saavidt muligt retløbende omtrent efter 140 m.s Coten paa Bykartet til Skraaning af Nedre Sandvigsskjeld og videre, til den skærer Elven ved Munkebotten, hvorefter den følger denne til Ejoen ved Storemøllen.

Den her angivne Landgrændse bliver at opgaa og noigtigt at bestemme ved nedsatte Grænsestene eller ved Marker i Fjeldet under en inden Lovens Ikrafttræden afholdt lovlig Opgangsforretning.

§ 98. Hvilke af nærværende Lovs Forrifter der bliver at gjøre gjældende udenfor det saaledes begrændsede Strøg for hymæssig Bebyggelse, fastsættes ved Tillægsbestemmelse til nærværende Lov — jfr. § 99.

Indtil saadan Tillægsbestemmelse er istandbragt, giver Bygningskommissionen og henholdsvis Reguleringskommissionen i det enkelte Tilfælde de nærmere Forrifter angaaende, hvad der i Henshold til Bygningsloven bliver at iagttage i Anledning af Byggeforetager i den udenfor liggende Del af Byens Territorium, idet dog enhver, som dermed er misfornøiet, har Afgang til at forelægge Sagen til Afgjørelse for vedkommende Regjeringsdepartement.

§ 99. Gjennem Tillægsbestemmelse til nærværende Lov kan det foran omhandlede Strøg for hymæssig Bebyggelse udvides.

Ligeledes kan der gjennem saadan fastsættes, hvorvidt nogen enkelt Del af Strøget for hymæssig Bebyggelse skal være undtagen fra Lovens Forrifter, enten i det hele eller fra visse af dem, ligesom der gjennem Tillægsbestemmelse kan tilstaaes almindelige Lempninger eller paalægges saadanne almindelige Skjærpelser i visse af Lovens Forrifter, som under Hensyn til Sikkerhed og Orden i Bebyggelsen eller for Sundhedsvæsenets Skyld eller af andre Grunde ansees uønskelige. Herved maa dog ikke gjøres nogen Forandring i de gjældende Bestemmelser angaaende Afstaaelse af Grund.

Særlig skal der gjennem saadanne Tillægsbestemmelser sørges

19 April. for at opstille nye Forskrifter istedenfor de Særbestemmelser i Bergens tidligere Bygningslovgivning, som ikke ophæves samtidig med nærværende Lovs Ikrafttræden, — jfr. § 102.

Saadanne Tillægsbestemmelser bliver at vedtage af Kommuneskyret, efterat Bygnings- og Reguleringskommissionen samt, forsaavidt Sundhedsvæsenet angaar, Sundhedskommissionen er hørt. De bliver først gyldige, naar de har opnaaet Stadsfæstelse af Kongen.

§ 100. Fra nærværende Lovs Bestemmelser kan Kongen eller den, han dertil bemyndiger, i de enkelte Tilfælde meddele Dispensationer, naar disse er bifaldte af Kommuneskyret, efterat Bygnings- og Reguleringskommissionen og, forsaavidt Sundhedsvæsenet angaar, Sundhedskommissionen derover har afgivet Erklæring.

I de Bygningskommissionen vedkommende Spørgsmaal kan denne i det enkelte Tilfælde tilstede midlertidige Afvigelser fra Lovens Bestemmelser, hvor saa paa Grund af Stedforholdene findes uden Betænkelighed at kunne ske.

Saadan Tilladelse, hvorom Underretning bliver at meddele vedkommende Regjeringsdepartement, kan dog til enhver Tid tilbagefaldes af Bygningskommissionen, og skal Tilladelsen være betinget af, at den byggende ved thinglæst Erklæring forpligter sig til, naar som helst det forlanges, at borttage eller forandre det byggede eller iøvrigt at give Afkald paa den gjorte Indrømmelse.

§ 101. Nærværende Lov træder i Kraft 1ste Juli 1899. Den kommer til Anvendelse paa alle Byggeforetagender, som udføres efter dette Tidspunkt, uanset om vedkommende Byggearbejde forinden maatte være anmeldt og approberet. Loven faar ogsaa Anvendelse paa Fortsættelsen af et Byggeforetagende, forsaavidt dens Befølgelse ikke virker forstyrrende paa den Del af samme, som er udført forinden Lovens Ikrafttræden. Dette afgjøres i Tvisttilfælde ved lovligt Skjøn. Omkostningerne ved saadant Skjøn og i Tilfælde Overskjøn bærer den af Parterne, som Retten bestemmer.

§ 102. Fra 1ste Juli dette Aar ophæves — med de nedenfor anførte Undtagelser — alle tidligere om Bergens Bygningsvæsen gjældende Love, saavel som de i Henhold til samme givne Tillægsbestemmelser, nemlig:

Lov af 12te August 1848 angaaende Bygningsvæsenet i Bergen undtagen dennes §§ 9, 14, 34, 35 og 40.

Lov af 28de September 1857, indeholdende Forandringer i og Tillæg til Loven af 12 August 1848, tilligemed Bestemmelsen angaaende denne Lovs Omraade (kongelig Resolution af 1ste August 1861) undtagen Lovens § 10.

Lov af 19de Mai 1860, indeholdende forskellige Bestemmelser om Bygningsvæsenet, — forsaavidt Bergens Byterritorium angaar. Tillægsbestemmelse til Bergens Bygningslovgivning, indeholdende Forskrifter angaaende ildsfarlige Indretningers og Verksteders

Anlæg og Indredning i Stroget mellem Strandgaden og 19 April. Markveien samt Klosteret, vedtagen af Kommunestyret 11te Marts 1863 og stadfæstet ved kongelig Resolution af 25de April 1863.

Lov af 25de Januar 1866, indeholdende Tillæg til Bergens Bygningslovgivning (angaaende Dispensationer).

Tillægsbestemmelse angaaende Træbygningers Etage-Måtal og Hvide, Gaardspladses Størrelse m. v., vedtagen af Kommunestyret 6te September 1870 og stadfæstet ved kongelig Resolution af 17de December samme Aar.

Tillægsbestemmelse, indeholdende Forskrifter for Anbringelse og Benyttelse af Dampkedler m. v., vedtagen af Kommunestyret 12te December 1871 og stadfæstet ved kongelig Resolution af 25de Marts 1872.

Lov af 5te Mai 1875, indeholdende Forandringer i og Tillæg til Bergens Bygningslovgivning.

Tillægsbestemmelse angaaende Forandringer i og Tillæg til Bergens Bygningslovgivning, vedtagen af Kommunestyret 13de Februar 1883 og stadfæstet ved kongelig Resolution af 9de Marts 1883.

Tillægsbestemmelse angaaende Bygningsforskrifter i Domkirkens forrige Landsogn, vedtagen af Kommunestyret 6te Juli 1883 og stadfæstet ved kongelig Resolution af 24de September 1883.

Tillægsbestemmelse angaaende Udvidelse af Omraadet for Anvendelsen af Bestemmelsen om Gaardspladses Størrelse, vedtagen af Kommunestyret 31te August 1891 og stadfæstet ved kongelig Resolution af 26de September 1891.

Tillægsbestemmelse angaaende Forandring i Forskrifterne om Dampkedler m. v., vedtagen af Kommunestyret 22de Januar 1892 og stadfæstet ved kongelig Resolution af 18de Juni 1892.

Tillægsbestemmelse angaaende Forandring i den ved kongelig Resolution af 17de December 1870 stadfæstede Tillægsbestemmelse, vedtagen af Kommunestyret 28de Oktober 1895 og stadfæstet ved Kronprinsregentens Resolution af 9de April 1896.

Derimod bliver, indtil de maatte ophæves ved eller afløses af Tillægsbestemmelser til nærværende Lov, fremdeles gjældende — foruden de ovenfor fra Ophævelse undtagne Paragrafer i Lovene af 12te August 1848 og 28de September 1857 — følgende ældre Tillægsbestemmelser:

a. Tillægsbestemmelse, indeholdende Forskrifter angaaende Opvarmning og Belysning af Stuerne paa Tyfsebruggen m. v., vedtagen af Kommunestyret 2den September 1878 og stadfæstet ved kongelig Resolution af 6te Juni 1879.

b. Tillægsbestemmelse angaaende Villabebyggelse ved Rygaardsparken m. v. i Henhold til Kommunestyrets Erklæring af 1ste April 1881, givet ved højeste Resolution af 27de Juli 1886.

Ligeledes bliver alle hidtil gjældende Reguleringsbestemmelser

19 April og alle tidligere meddelte Dispensationer saavel som de af Bygnings- og Sundhedskommissionen udgivne særskilte Byggeforfrister, de sidste, forsaavidt de ikke staar i Strid med nærværende Lov, fremdeles i Kraft, saalænge de ikke foranlediges særskilt ophævede eller forandrede i Henhold til denne Lovs Bestemmelser.

Øhi have Vi antaget og bekræftet, ligesom Vi herved antage og bekræfte denne Beslutning som Lov under Rigets Segl.

Givet paa Stockholms Slot den 19de April 1899.

Under Hans Majestæts, Min naadigste Konges og Herres Fravær.

**Gustaf.**

(L. S.)

D. Blehr.

Lehmann.

19 April  
No. 2.

## Lov

til Beskyttelse af Børn mod Brug af Tobak.

**Vi Oscar,** af Guds Naade Konge til Norge og Sverige, de Gothers og Venders,

Gjøre vitterligt: At Os er bleven forelagt det nu forsamlede ordentlige Stortings Beslutning af 17de Marts dette Aar, saalydende:

§ 1. Gjennem Vedtægt, stadfæstet af Kongen, kan ethvert Kommunestyre forbyde Salg af Tobak i hvilken som helst Form til Børn under 15 Aar, uanset om Tobakken angives kjøbt til Børnets eget eller andres Brug.

Vedtægten kan ligeledes indeholde Forbud mod at købe Tobak i nogen Form til Brug for eller efter Opfordring af Børn under 15 Aar samt at overlade saadant Børn Tobak som Gave eller i Laan eller Bytte eller mod Bederlag i Arbejde eller personlige Tjenester.

§ 2. Den i § 1 omhandlede Vedtægt kan indeholde Bestemmelser om, at Politiets Tjenestemænd kan skride ind mod Børn, der nyder Tobak paa Gade, Landevei eller andet offentligt Sted. I hvilken Udstrækning saadan Indskriden kan finde Sted, maa noie angives i Vedtægten.

§ 3. Overtrædelse af Vedtægter, der er givne i Henhold til denne Lov, straffes med Bøder fra Kr. 2,00 til Kr. 100,00 og behandles efter de for Politifagere givne Lovregler.

Thi have Vi antaget og bekræftet, ligesom Vi herved antage 19 April og bekræfte denne Beslutning som Lov under Rigets Segl.

Givet paa Stockholms Slot den 19de April 1899.

Under Hans Majestæts, Min naadigste Konges og Herres  
 Graver.

**Gustaf.**

(L. S.)

D. Blehr.

Lehmann.

## Kronprindsregentens Resolution

19 April

af 19de April.

I Genhold til Lov af 6te Juni 1891 om Politivedtægter for Rigets Herreder meddeles Stadsfæstelse paa en af Herredsstyrelsen for Eidsberg Herred under 1ste Februar 1899 fattet Beslutning angaaende Tillæg til de ved de Rgl. Resolutioner af 17de November 1894 samt 5te December 1896 approberede Politivedtægter for bemeldte Herred, saalydende:

Med Undtagelse af dem, der giver Kirkekoncerter, har enhver, der giver offentlige Forestillinger af den i Lov af 22de Mai 1875 omhandlede Art, at udrede for hver Forestillingsdag 3 — tre — Kroner til Politiofsyn.

De, der giver offentlige Forestillinger af anden Slags end de i nævnte Lovs § 1 omhandlede har desuden at udrede til Herredskassen en Afgift af Kr. 40,00 for hver Forestillingsdag.

Afgifterne, der maa erlægges til Politiet samtidig med, at Tilladelsen gives, bliver ved Udgangen af hvert Halvaar at tilstille Herredskassereven.

## Kronprindsregentens Resolution

19 April

af 19de April.

Approbation i Genhold til § 11 jfr. § 4 i Lov om Sundhedskommissioner m. v. af 16de Mai 1860 meddeles paa den af Herredsstyrelsen fra Bremanger Herred i Nordre Bergenhus Amt under 6 Februar 1899 fattede Beslutning om Tillæg til de ved Rgl. Resolution af 20 Februar 1875 og 9 Januar 1886 approberede almindelige Sundhedsforskrifter for Herredet, forsaavidt angaar den Del af samme, der ligger vest for Trøffjœen.

19 April

Tillægget er saalydende:

§ 1. Korboder og Logishuse nærmeste Omgivelser indtil 7 Meter holdes rene og fri for Stank. Det samme gjælder Huse, hvor Spise- eller Drikkevarer tilberedes eller forhandles.

§ 2. Til hver Korbod eller Logishus skal der være opført Privet inden Begyndelsen af første Tisfe efter disse Forskrifters Approbation. Forsaavidt Privetet er saaledes anlagt, at Eftre-menterne gaar i Søen, skal det være saaledes indbygget, at de faste Bestanddele fuldstændig opløses, før de bortføres af Vandet.

§ 3. I Korboder, Logishuse, Logisfartøier og andetsteds, hvor Tisfere tages i Logis, maa der ikke indlægges flere, end at der er mindst saa stort Rum pr. Mand, som Lovgivningen til enhver Tid bestemmer for Mandstabslugarerne paa Koffardifartøier. Rummene maa være forsynede med mindst 1 Opplagsvindu, Ljor eller anden tilsvarende Indretning, hvorigjennem daglig Udluftning kan foretages, og de maa gulvstøves mindst 1 Gang ugentlig. 1 Uge efterat Rummet ved Tisfets Slutning er forladt, maa det være rengjort.

§ 4. Agn eller agnet Line maa ikke henstaa i beboet Rum. Agnes Linen i saadant, maa alt Affald eller Spild efter Agningen strax fjernes med Vand eller Skureklud.

§ 5. Tisfelo og Tisfeaffald maa ikke henlægges ovenfor Blomaal. Affald fra Tisfens eller Tisfeprodukters Tilberedning, maa, naar det ikke stufes paa Søen, strax fylbes paa Justager til Forsendelse eller lægges i Kompost med Kalk eller tilstrækkelig Jord.

§ 6. Brønde eller Vandløb, hvorfra Mad- og Drikkevand tages, maa paa ingensomhelst Maade forurennes.

§ 7. Skulde Sundhedskommissionen finde Forholdene i Korbod, Logishus eller Logisfartøi saadanne, at de gav grundet Anledning til at befrygte skadelige Følger for Beboernes Helbred, er den berettiget til at negte deres Benyttelse, indtil Mislighederne ere fjernede eller udbedrede.

§ 8. Tisf, Tisfehoveder eller Affald bestemt til Guano maa ikke ophænges paa Hjeld eller udbredes paa Marken til Tørring nærmere beboet Hus end 40 Meter.

§ 9. Overtrædelse af nærværende Sundhedsforskrifter paa- tales efter Sundhedskommissionsloven af 16de Mai 1860 § 26. Ansvarer for Renhold under Tisfet paahviler hver enkelt af Rummets Beboere; for Rengjøring efter Tisfets Slutning paahviler det Korbodens eller Logishusets Eier.

§ 10. Hvor særegne Forhold paakræver det, kan Sundheds- kommissionen indrømme Afvigelse fra disse Forskrifter.

## Kronprindsregentens Resolution

19 April

af 19de April.

Approbation i Henhold til § 11 jfr. § 4, i Lov om Sundhedskommissioner m. v. af 16 Mai 1860 meddeles paa den af Herredsstyrelsen for Maasø Herred i Finmarkens Amt under 9 Juli 1898 fattede Beslutning om Tillæg til de ved Rgl. Resolution af 6 November 1869 for Herredet approberede almindelige Sundhedsforskrifter, saalydende:

§ 9. For Høst-, Vinter- og Loddesskiftets Begyndelse skal Gierne af Korbod eller andet Hus, hvori indtages Gistere i længere Tid, sørge for, at de til Udleie bestemte Rum bliver rengjorte og godt udluftede, hvorfor der i hvert Rum skal sørges for tilstrækkelig Luftcirkulation ved Slagvindue, Træfrør igjennem Taget eller Luge i Bæggen.

Ligeledes skal Gierne af saadanne Huse opsætte Priveter i passende Antal paa Steder, hvorfra intet Tilflugt til Huse, hvori der bor Folk, kan finde Sted.

Finder Sundhedskommissionen en Korbod usforsvarlig, kan Udleie af samme forbydes, indtil den er bragt i brugbar Stand.

§ 10. Til hver Søndag Morgen skal Korboden være fuldstændig rengjort, ligeledes skal Korboderne strax før Gisternes Afreise grundig rengjøres. Ansvarer i saa Henseende paaligger Korbodens Mandstaber, og kan hver enkelt gøres ansvarlig for Undblivelse heraf.

§ 11. Afslags Affald fra Korbod eller andet til Udleie for Gistere bestemt Hus maa bortbringes til et af Opsynsbetjenten efter Konference med Huseieren eller af Huseieren angivet Sted, som er mindst 12 Meter fjernet fra Beboelsesrum, eller henlægges i almindelig Gjødselbenge eller nedbringes i Søen saaledes, at det føres bort af denne.

## Kronprindsregentens Resolution

19 April

af 19de April.

Følgende af Bangs Herredsstyre, Hedemarkens Amt under 6te Marts 1899 fattede Beslutning stadfæstes i Henhold til Lov om Pigtraads Anvendelse til Gjerde af 17de Juli 1893 § 1:

1. Det skal inden Bangs Herred være forbudt at opføre Gjerder af Pigtraad. Dog kan Pigtraad benyttes paa Gjerder i en Afstand af  $1\frac{1}{2}$  Meter og derover fra Marken.

- 19 April 2. Tidligere af Pigtraad opførte Gjerder kan heller ikke repareret med Pigtraad nærmere Marken end  $1\frac{1}{2}$  Meter.

19 April.

### Kronprindsregentens Resolution

af 19de April.

Følgende af Grips Herredsstyrelse, Romsdals Amt, under 6te December 1898 fattede Beslutning stadfæstes i Henhold til Lov om Pigtraads Anvendelse til Gjerde af 14de Juli 1893 § 1:

- a) I Grips Herred maa ikke Pigtraad anvendes til Hegn eller Gjerder, som herefter opføres eller repareret.
- b) Tidligere i Herredet opførte Gjerder kan tillades repareret med glat Traad eller andet usfarligt Materiale.

19 April

### Kronprindsregentens Resolution

af 19de April.

I Medhold af Lov om Fredning af Lax og Søørret m. v. af 20 Juni 1891 § 17 bestemmes, at det paa en Strækning udenfor Udløbet af Oslen i Rinn's Herred, Nordre Bergenhus Amt, der udad begrænses af en ret Linje fra Vikaholmen til Hønen, indtil videre skal være forbudt:

1. at benytte Raftenoter med mindre Maister end for Laxefangstredskaber forestrevet samt Sættegarn, dog saaledes, at Forbudet ikke omfatter Silbenoter eller Sildegarn, der anvendes til Fangst af Silb, samt at det i Februar, Marts og April tillades at benytte Sættegarn til Fangst af almindelig Sjøfisk, og
2. fra Fredag Aften Kl. 6 til Tirsdag Aften Kl. 6 at benytte Silenoter, Laxeværp og lignende Redskaber samt Raftenoter med større Maskevidde end nævnt under No. 1.

Nærværende Resolution træder i Kraft strax.

21 April

### Høieste Resolution

af 21de April.

I Medhold af Lov om Fredning af Lax og Søørret m. v. af 20 Juni 1891 § 23 bestemmes, at den aarlige Fredningstid for Lax og Søørret i Verbyhelven i Smaalønes Amt

indtil videre fastsættes til Tidsrummet fra og med 1ste Oktober 21 April til og med 31te Marts.

## Høieste Resolution

21 April

af 21de April.

I Medhold af Lov om Fredning af Ferskvandsfisk af 30te Mai 1894 § 1 bestemmes at de ved Høieste Resolution af 22de Marts 1889 udfærdigede Regler for Fiskeri i Ferskvand i Børsens Herred (nu svarende til Børsens og Børsefognens Herreder) i Søndre Trondhjems Amt for Eftertiden skal være gjældende:

1. for alle Bænde og Elvestrækninger, der i sin Helhed er beliggende inden Børsens Herred,
2. for Bænde og Elvestrækninger, der delvis er beliggende i Børsens og delvis i Børsefognens Herreder, samt
3. for efternævnte i Børsefognens Herred beliggende Bænde, nemlig Kortjernet, Rosvandet, Toitaasvandet, Vinaasvandet, store og lille Slemjø samt Ramjøen, tilligemed mellem-liggende, til- og fraløbende Bække, saa langt Fisk gaar.

## Lov

24 April

indeholdende Forandringer i Børnepligtsloven af 16de Juni 1885.

**Vi Oscar,** af Guds Naade Konge til Norge og Sverige, de Gothers og Venders,

Gjøre bitterligt: At Os er bleven forelagt det nu forsamlede ordentlige Storthings Beslutning af 20de April dette Aar saalydende:

Efternævnte Bestemmelser i Loven om Børnepligt og Udskrivning af 16de Juni 1885 forandres saaledes:

§ 9. Tjenestetiden for de til Vandbæbningen udskrevne Børnepligtige er for alle Bæbnerarter og Organer 16 Aar.

Af disse skal af Børnepligtige, som herefter udskrives, de 6 første udtjenes i Linien, de 6 næst paafølgende i Vandbæbnet og de 4 sidste i Landstormens Opbud.

Børnepligtige, som allerede er udskrevne ved nærværende Lovs Ikrafttræden, forbliver staaende i det Opbud, de da tilhører, indtil der er hengaaet saa mange Aar efter deres Udskrivning, som efter nærværende Paragrafs andet Punktum ialt skal være op-tjent ved Afgangen fra vedkommende Opbud, hvorpaa de efter Overgang til næste Opbud staar i dette i det ovenfor bestemte Antal Aar.

24 April

Naar Uddeling skal sættes paa Krigsfod, er enhver forpligtet til at blive staaende i sit Opbud, saalænge Kongen maatte finde det fornødent. Dog maa saadan Forpligtelse ikke udstrækkes længere end 6 Maaneder, med mindre enten Storthinget dertil har givet sit Samtykke, eller Forholdene er saadanne, at § 32 i Loven af 12te Mai 1866 kommer til Anvendelse.

§ 10. Til Børnepligtens Opfyldelse kræves fremtidigt af frivillige Befalingsmænd, Spillemænd og andre Frivillige Tjeneste i samme Antal Aar som for Udfkrevne bestemt; dog skal de, der maatte have tjent i Linien eller Landværnnet eller i begge disse Opbud længere end 12 Aar, alligevel være forpligtede til at tjenstgjøre 4 Aar i Landstormen i lige eller høiere Stilling end den, de indehavde i Linien eller Landværnnet. Denne Tjeneste i Landstormens Opbud paahviler imidlertid i Fred ikke nogen efter det fyldte 45de Aar.

§ 12. Til andre militære Øvelser for Mandskabet anvendes aarligt mindst 24 Dage for Linien og mindst 12 Dage for Landværnnet (7de Marskklasse), Marschdagene ikke iberegne.

Marskklassen 1894 gives den for Landværnnet i denne Paragraf foreskrevne Øvelse i sit 6te Tjenesteaar (1899). Marskklasserne 1893 og 1894 indkalbes ikke til disse Øvelser i deres 7de Tjenesteaar.

§ 14. I de i § 12 foreskrevne Øvelser for Landværnnet deltager alene 7de Marskklasse og Linien's Rekrutter efter endt Rekruttskole.

§ 16. De Marskklasser af udfkrevne Mandskaber, som ikke efter §§ 12, 13 og 14 indkalbes til Øvelse, er i Fred fri for Tjeneste, medmindre

a) Storthinget har bevilget de dertil fornødne Midler, eller Krig er at befrygte,

b) det paakræves til Opretholdelse af Retsordenen.

§ 17. Ved Linietropperne's Anvendelse for Krig indkalbes først 2den, 3die, 4de og 5te Marskklasse, og borte 1ste Marskklasse ikke indkalbes, før samtlige ældre Marskklasser er anvendte. Af Linien's 6 Marskklasser maa ikke uden Storthingets Samtykke en større Styrke sættes paa Krigsfod end 18 000 Mand, Korporaler og menige Stridsmænd.

Nærværende Lov træder strax i Kraft.

Ihi have Vi antaget og bekræftet, ligesom Vi herved antage og bekræfte denne Beslutning som Lov under Rigets Segl.

Givet paa Stockholms Slot den 24de April 1899.

Under Hans Majestæts, Min naadigste Konges og Herres Træder.

**Gustaf.**

(L. S.)

D. Blehr.

Lehmann.

# Telegram fra Indredepartementet

26 April.

angaaende Ophør af Opsynt ved Lofotfisket.

I Telegram til Opsyntschefen ved Lofotfisket af 26de April har Departementet bestemt, at Opsynt skal hæves den 27de dennes.

Gov

26 April

om Brevet for Staten til Befordring af Meddelelser  
ved Stille af Telegramstater og lignende Brev.

At Oscar, af Guds Råde Konge af Norge og Sverige,  
for Staten og Staten.

At Oscar, af Guds Råde Konge af Norge og Sverige,  
for Staten og Staten.

At Oscar, af Guds Råde Konge af Norge og Sverige,  
for Staten og Staten.

At Oscar, af Guds Råde Konge af Norge og Sverige,  
for Staten og Staten.

At Oscar, af Guds Råde Konge af Norge og Sverige,  
for Staten og Staten.

At Oscar, af Guds Råde Konge af Norge og Sverige,  
for Staten og Staten.

Udgiver: E. R. Baymann.